

Broj 75. Listopad, 2008.

GLASNIK

KOTORVAROŠKOG KRAJA

Poštovani čitatelji,

Hvala našim redovitim darovateljima, fra Marku Kovačiću, fra Zoranu Mandiću, fra Vinku Jelušiću i svima onima koji na bilo kakav način pomažu realizaciju našeg izdavačkog projekta.

Redakcija

Bože, gdje si ti u mom životu?

Bog često sebi u našem životu odabire divna skrovišta; tamo gdje ga ne bismo naslućivali; neka bolest, osamljenost, bolna spoznaja naših granica, siva svakidašnjica, teret neka čovjeka...neka odluka, neki susret, neka čežnja... On se skriva, a mi smo pozvani da ga tražimo. Gdje god se krio, uvijek nam je blizu! Počnem li ga tražiti, on će mi dati znak, tek površni, što se pojavi samo za trenutak; za jedan sićušni trenutak on odaje sebe...Znakovi što nam ih on daje upustimo li se u traganje za njim, tu, gdje se on skriva u našem životu, ti znakovi – kako oni izgledaju? Ja to ne znam, ali vjerujem da imaju nešto zajedno s nekom vrstom mira koji ulazi u nas u trenutku kada ih primamo.

Johannes Bours

Izdavač:

Župni ured Rođenja B. D. M.
78220 Kotor Varoš
Tel./fax: 051 785 050
E-mail: mladi-kotorvaros@blic.net
www.kotorvaroskadolina.com

Redakcija: Viktorija Barišić, Ivanka Antunović, fra Petar Karajica, fra Marko Bandalo, fra Zoran Mandić, fra Stipo Karajica, fra Vinko Jelušić

Glavni urednik: Fra Petar Karajica

Tehnička obrada: Viktorija Barišić

Lektorica: Luca Koroman

Tiraž: 500 primjeraka

Tiska: "RC Print" Kotor Varoš
Časopis izlazi dvomjesečno

Primjerak besplatan

Obiteljsko savjetovalište

U nedjelju, 7. rujna u našoj župi gostovala je ekipa Obiteljskog savjetovališta iz Caritasa Banja Luka. Don Ilija Piličić voditelj „Centra za život i obitelj“ predvodio je svetu misu uz koncelebraciju župnika fra Pere i poslije svete mise zajedno sa svojim suradnikom Vlatkom predstavio je projekt Obiteljskog savjetovališta koji već nekoliko godina djeluje pri centrali banjalučkog Caritasa. Ilija je u svome izlaganju naglasio kako svaki čovjek u životu nailazi na različite prepreke, ponekad ih uspješno preskoči ili zaobiđe, ali ponekad stoji na mjestu i ne vidi kako dalje nastaviti put. Obiteljsko savjetovalište nudi pomoć svima koji se zaustave na svom životnom putu. Savjetovanje je proces u kojem savjetnik nastoji pomoći drugoj osobi savladati emocionalnu bol i ljudske probleme. Ova vrsta pomoći ostvaruje se kroz različite susrete i razgovore. Centru za savjetovalište mogu se obratiti pojedinci, bračni parovi i cijela obitelj. Pojedinci u svim životnim situacijama kao što su: gubitak

samopouzdanja, preopterećenost, nezadovoljstvo, potištenost, izoliranost, adolescentska kriza, kriza srednjih godina, preseljenje i gubitak bliske osobe i slično mogu se slobodno osobno ili telefonom javiti u biskupijski centar. Bračni parovi koji se nađu u situaciji kao što su; prilagodba na život u braku, rođenje prvog djeteta, problemi u odgoju djece, bračna nevjernost i ljubomora i gubitak bračnog druga konkretni su razlozi za obraćanje ovakvim centrima.

Don Ilija je iznio neke podatke o jednom problemu današnjega svijeta, a to je trgovina ljudima s kojom je povezana prostitucija i iskorištavanje neplaćene radne snage, posebno mladih koji se nađu u inozemstvu. Moramo naglasiti da su naši vjernici najvećim dijelom ostali i sudjelovali u ovom susretu i uvjereni smo da će ovo predstavljanje barem nekima pružiti priliku kako bi o svojim osobnim i obiteljskim problemima razgovarali u ovakvim centrima koji su stručno osposobljeni za ovu vrstu pomoći.

Fra Petar Karajica

Križni put prema Križu u Kotorižu

Već nekoliko godina za redom, naša župna zajednica se okuplja na mjestu prve crkve u Kotorišću, zvanom Crkvišće i tu započinje tradicionalnu pobožnost križnog puta uz molitvu, kronicu i pjesmu. Cilj je stići na mjesto Križ, te na platou križa slaviti svetu misu u čast sutrašnje svetkovine Uzvišenje sv. Križa koja je ujedno patron Provincije Bosne Srebrene.

I ove godine po vrlo lošem, hladnom i kišovitom vremenu naši vjernici predvođeni fra Markom Bandalom hodočastili su prema križu moleći Božji zagovor za sve one koji su na bilo koji način kušani, pritisnuti ili obilježeni križem u svakodnevnom životu. Križ nije cilj, nego je samo sredstvo našega spasenja i proslave Boga. Poslije svete mise uslijedila je okrijepa uz toplu kavu i piće. Uvjereni smo da će se ova pobožnost ukorijeniti u tradiciju našega naroda, a svima nam je poznato da je ovo mjesto Križ sveto mjesto i da svakog dana možemo vidjeti skupine ili pojedince koji izađu na Križ, te s tog prekrasnog prostora promatraju panoramu našega mjesta gledajući napućena sela u najbližoj okolini centra grada, ali i opustjela hrvatska sela na obroncima planina koje okružuju naš grad. Drago nam je da Križ mjesto koje privlači i da ga ljudi svih vjera i nacionalnosti dolično respektiraju. Uvjereni smo da će to i ubuduće biti.

Fra Petar Karajica

Patron `upe

Za zaštitnika naše župe, blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije i ove godine smo se pripremali misama trodnevnica koje smo održavali u večernjim satima u našoj vjeronaučnoj dvorani. Tih dana smo na poseban način molili Marijin zagovor za sve nas i žarko smo molili za potrebnu kišu kako bi se osvježili ljudi, zemlja i plodovi zemlje.

Jučer 08.09.2008. godine smo slavili svečanu svetu misu u 11 sati u crkvi koju je predvodio župnik fra Petar Karajica. Okupio se lijep broj naših vjernika, a posebno je lijepo vidjeti naše mlade i starije žene u narodnim nošnjama. Danas nas je iznenadila i grupa hodočasnika iz Viteza koji su došli u našu župu za proslavu patrona i mnogi od njih su se nadali da će vidjeti neke od naših župljana koji su za vrijeme minuloga rata na neko vrijeme našli utočište u hrvatskim katoličkim obiteljima Viteza i okolice, ali nažalost nisu uspjeli nikoga susresti jer većina tih ljudi već dulje vremena ne živi u našem kraju. Fra Pero je u svojoj propovijedi naglasio da je Marijino rođenje početak i našega

ljudskoga spasenja i na taj način Bog je pokazao svoj interes za svijet i svakog pojedinog čovjeka. Ovim blagdanom možemo sigurno reći da je Bog krenuo u susret palom čovjeku. Fra Pero je govorio o velikoj ulozi žene danas u obitelji, društvu i crkvi. Ženina uloga majke je nezamjenjiva i hvale vrijedna. Naveo je primjer jedne obitelji gdje je majka ostavila muža i djecu, a koji se svake godine sjećaju njezinoga rođendana s nadom će se barem nekada susresti.

Blagdan Male Gospe zove se tako, budući da se slavi "mala Marija", spomendan

Marijinog rođenja, za razliku od "Velike Gospe", blagdana Marijinog uznesenja na nebo, 15. kolovoza. Blagdan Male Gospe ima svoje početke u Jeruzalemu, u 5. stoljeću. Tada je, naime, na mjestu gdje je prema predaji stajala Marijina rodna kuća, sagrađena crkva u čast svetoj Ani, Marijinoj majci. Kao spomen na ovu posvetu razvio se blagdan u čast Male Gospe: najprije na kršćanskom Istoku, a od 7. stoljeća i na Zapadu.

Vjernici su se nakon mise okupili u crkvenom dvorištu na razgovor i okrepu, a naši prijatelji iz Viteza su se iznenadili gledajući ljepotu naše crkve o kojoj su toliko toga lijepoga čuli od naših ljudi koji su boravili u srednjoj Bosni. Oni su zajedno sa župnikom blagovali ono što su ponijeli od svojih kuća, a fra Pero im je pružio gostoprimstvo uz čašicu i kavu koja nas je sve okrijepila. I ovo je bio jedan poseban dan za nas i naš kraj i ljude koji žive u njemu.

Viki

Nova akcija u župi

„Tko hoće nešto uraditi, nađe način. Tko neće ništa uraditi, nađe opravdanje.“ -Picasso

Uvijek smo govorili i pisali da je naša župa posebna, a razlog tome što ima vjerne i od akcije sposobne župljane. Već smo pisali o akcijama mladih iz Welsa, pa moramo i ovu spomenuti. Minulog ljeta u našoj župi je održan susret duhovnih zvanja cijeloga kraja i dok smo servirali sto za ručak gđa Mara Grgić reče da ne može gledati suđe koje smo servirali jer je sve bilo rasporeno i nekompletno. Predložila je da čim se vrati u Njemačku pokrene akciju prikupljanja sredstava za kupovinu kompletnog suđe za župni ured. Rečeno, učinjeno. Nakon dva mjeseca gđa Mara je došla u župu sa smiješkom na usnama i s riječima da je sakupila potrebni novac. Saopćila nam je da su se akciji odazvale sve žene koje je pozvala.

U Njemačkoj je kupila pribor (žlice, vilice i noževe) i čaše, a ovdje tanjure za 30 ljudi. Što reći na to, nego to je primjer za pohvalu. Inače, ovo nije prvi put da se gđa Mara angažira u župi. Već je mnogim svojim primjerima doka-

zala i pokazala ljubav prema bližnjemu. Inicirala je razne humanitarne akcije za najpotrebitije u našoj župi.

Mara Pilić ponudila se sama našim ujacima da očisti vjeronaučnu dvoranu na kojoj su nakon dužeg vremena sanirani i nanovo ofarbani prozori i vrata. Zovnula je svoje poznanice Anđu Kljajić, Mandu Zebe i Vahidu-Valentinu

Pilić i njih su četiri temeljito i savjesno očistile sve prozore izvana i iznutra na vjeronaučnoj dvorani koja je na taj način dobila novi izgled za dostojanstvenije slavljenje svetih misa. Mari i svima onima koji su sudjelovali u akciji nabave suđa i čišćenju vjeronaučne dvorane najsrdačnije zahvaljujemo.

Viki

Tečaj krojenja i šivanja

U prostorijama župnog ureda u Kotor Varošu 21.8.2008. godine počeo je Tečaj krojenja i šivanja. Tečaj je obuhvatio osnove šivanja i krojenja, a trajao je mjeseca dana. Održavao se svaki radni dan od pet do osam sati. Tečaj je pohađalo deset polaznica.

Održavanje tečaja omogućilo je Predstavništvo međunarodne humanitarne organizacije "Caritas Essen" – Njemački biro za privredni i socijalni razvoj sa sjedištem u Banja Luci.

Svi polaznici imali su priliku naučiti osnovne stvari krojenja i šivanja, a isto tako po završenom tečaju svaka od žena je dobila šivaću mašinu.

Viki

Sveti Franjo u Vrbanjcima

I ove smo godine s nestrpljenjem očekivali svetkovinu svetoga Franje Asiškoga koja se slavi na poseban način u župi Vrbanjci. Za taj dan smo se pripremali misama trodnevnica u večernjim satima. Zanimljivo je da je treći dan trodnevnice pod svetom misom u franjevački svjetovni red stupila naša župljanka Ivka Barić r. Marić koja trenutno živi i radi u Linzu. Misno slavlje predvodio je fra Pero i novoj trećoredci zaželio Božji blagoslov i uspjeh na započetom putu franjevačkog života.

Iako je kiša padala od ranih jutarnjih sati, vjerni župljani župe Vrbanjci, a i naše župe pohrlili su na hodočašće svetome Franji koji na poseban način i danas privlači mnoge znane i neznane na putu služenja Bogu i braći ljudima. Misno slavlje predvodio je vlč. Ilija Piličić sin ove ponosne župe, a za tu priliku ugodno su nas iznenadili vlč. Adolf Višaticki i fra Tomo Buljan koji su prije i u vrijeme nedavnoga rata djelovali u Vrbanjcima i Sokolinama. Koncelebriao je također i vlč. Pero Čolić, fra Marko Bandalo, a uobičajeno muziciranje i animaciju pjevanja predvodio je fra Pero.

U svojoj propovijedi vlč. Ilija je svima približio lik svetoga Franje i ustvrdio kako je današnji svijet često pun tame i mnogih razočaranja. Sveti Franjo je otkrio Boga i potpuno mu se predao slijedeći put Isusa Krista koji je svjetlo i život. I mi ljudi tek kada se osvijestimo postajemo svjetlo. Ilija je potaknuo sve na razmišljanje o našim postupcima u svakodnevnom životu radu i upitao kakvi smo u svome životu kada izađemo iz crkve. Današnji ljudi vjeruju u horoskop,

vidovnjake, vračare i gatare, mnogi danas gube orijentaciju u životu i smisao za prave vrijednosti. Zato molimo svetoga Franju koji se u potpunosti suobličio raspetome Kristu neka nas čuva u našim planovima, poslovima i svakodnevnom životu. Često možda izgubiti osjećaj i smisao za žrtvu, muku, patnju i bolesti, ali možemo biti uvjereni da nam se isplati nasljedovati primjere Božjih ugodnika kojima se molimo.

Poslije svete mise govorio je vlč. Adolf koji je još jednom ponovio pripjevni psalam "Hvali dušo moja Gospodina" i uskliknuo "O kako je Bog velik". Adolf se sjeća ratnih godina i odlaska preko Postolja do Sokolina gdje mu je jedan čovjek napomenuo da treba čuvati crkvu, a Adolf je odgovorio da se najprije valja brinuti za živu Crkvu koja će graditi materijalnu crkvu. Važno je da živa crkva funkcionira i sve je nazočne potaknuo na jedinstvo i otvorenost kada je u pitanju i obnova i završetak radova na ovoj župnoj crkvi koja je jedina odoljela

strahotama rata i rušenja. I Franjo je obnavljao porušene crkve, ali još više obnavljao sebe i tako ostao primjer nama danas.

Potom se nazočnima obratio fra Tomo koji se sjetio žalosne proslave svetoga Franje 1992. godine gdje su na misnom slavlju bili samo on i župnik Adolf. Fra Tomo je predvodio misno slavlje a Adolf mu je ministrirao. Današnja situacija je mnogo drugačija i on je uvjeren i radostan da će iz dana u dan biti još bolja.

Moramo naglasiti da je za ovogodišnju proslavu svetoga Franje stigao jedan autobus župljana iz Kaptola i okolice i još jedan iz okolice Zagreba. Iako po kišovitom i hladnom vremenu svi su pozvani na ručak i piće koje su pripremili naši ujac i koje je veselje potrajalo i ovo župno dvorište barem na kratko oživjelo. Uvjereni smo da će i sljedećih godina sveti Franjo pozivati i privlačiti svoje Vrbanjčane na proslavu svoga patrona i zaštitnika.

Fra Petar Karajica

Radovi u Duratovcima

Nažalost moramo potvrditi da je i krov grobljanske kapele u Duratovcima već odavno sazrio za rekonstrukciju. Poslije završenih radova u Baščini, ekipa majstora se prebacila na mjesno groblje u Duratovcima gdje je nanovo urađen sav krov i izvršene su određene korekcije na krovu kapelice svetoga Ilije.

U tijeku su radovi postavljanja lamperije i sanacije oštećenih zidova fasadnom ciglom. Iako su naši ujacima navedene radove izveli iz župnog proračuna, uvjereni smo da će Duratovčani uvidjeti potrebu i opravdanost gore navedenih radova i da će kao i do sada sudjelovati svojim priložima u privođenju kraju započetih radova.

Fra Petar Karajica

Mjesec Gospine krunice

I ove godine naša župa obavljala je pobožnost molitve Gospine krunice. Krunica i sveta misa održavala se u vjeronaučnoj dvorani s početkom u 17 sati.

Ove marijanske pobožnosti imaju stoljetnu tradiciju, a i danas ih preporučuju mnogi crkveni dokumenti. Listopad je mjesec svete krunice. Blagdan Blažene Djevice Marija od krunice slavi se 7. listopada.

Viki

Radovi na groblju Baščina

Ljetos smo već najavili akciju prikupljanja sredstava za obnovu grobljanske kapele i ograde u Baščini. Kao i do sada vrijedni Jako Jelušić zdušno se dao na posao tražeći i pozivajući Baščince da sudjeluju kao i do sada u radovima na Petrušića groblju. Skupljena su određena materijalna sredstva pa je fra Pero prošloga tjedna aktivirao svoje radnike Boška i Sreću i pribavio potrebni materijal kojim je nanovo urađena krovna konstrukcija i postavljen novi crijep na kapelici sv. Nikole u Baščini.

Ostali su još neki detalji za privesti kraju, a fra Pero i Jako razmišljaju o novoj ogradi oko groblja kako bi ovo sveto mjesto dobilo svoj dostojniji izgled. Uvjereni smo da se organizator i sami sudionici akcije neće umoriti, nego da će i dalje gajiti ljubav prema našim svetinjama.

Fra Marko Bandalo

Akcija Viševljana

Već nekoliko dana za redom vrijedni Viševljani su se sami organizirali kako bi temeljito sanirali i dovršili grobljansku kapelu u našem najudaljenijem groblju sela Viševce. Nekolicina majstora Viševljana uzeli svoj alat, nabavili potrebni materijal, od naših ujaka pozajmili agregat i sami se dali na posao. Ovaj način rada i organizacije je za svaku pohvalu. Uvjereni smo da su i drugi manji ili veći poduzetnici i majstori mogli na svojim grobljima nešto slično učiniti. Oni su sanirali unutrašnje zidove i stavili vanjsku fasadu, tako da je kapelica dobila svoj novi i ljepši izgled.

Svima onima koji su sudjelovali u ovoj akciji svojim radom i materijalnim sredstvima od srca zahvaljujemo. Na svetkovinu sv. Luke skupina Viševljana je privela kraju završne radove, a potom su se malo provešeli uz znak zahvalnosti za uspješnu akciju. Vjerujemo da će ovakvih aktivnosti biti još.

Fra Petar Karajica

Kotor Varo{ kroz povijest

@upa Kotor Varo{

Kotor Varoš (Čaršija)

Prvi je fra Čedo Čondrić, utvrđujući brojčano stanje župe, izdvojio Čaršiju kao zasebnu župnu zajednicu. Do tada su se podaci o Čaršiji, tj. o najstarijem dijelu današnjeg Kotor Varoša, pripćavali skupa s njegovom bližom okolicom; Kotorišćem, Kotorom i Čepkom, a katkad i Slatinom. Stoga je nemoguće govoriti o brojčanom stanju katolika u Kotor Varošu sve do posljednjih dvadesetak godina. Župnik fra Anto Kolarević ovako je 1884. godine opisao Čaršiju: „Od žup. stana (koji se nalazio u Kotorišću, moja op.) prema jugu vodi strmenit te kršovit put dug do 350 koraka na cestu, koja iz Banja Luke dopjere dovlje a dalje ne; nekoliko korakah cestom dodje se na drveni dosta slabi, na Vrbanji sagrađeni most; ovdje tik mosta s jedne i s druge strane ceste, a na drugoj strani Vrbanje. Od 3 četiri godine ovamo, na svom zemljištu, podigao je Mehmed Aga, zemljoposjednik u Kotoru, nekoliko zgradah, kućicah i kolibicah; tud se je smjestila mala naselbina sastojeća iz mještana te pridošlićah od Banja Luke i Jajca; ona je smjesa od Katolika, Hrišćana i Turakah, broj familijah 8, a duša nešto preko 30. Ovdje se prodaje; vino, rakija, pivo, kahva, šećer, duhan, svieće, meso, grah, pirić itd ima i zanatlijah; krojač, kovač samardžija, puškar-tufekčija, nalband, riječju, ima svega što čovjeku najnužnije treba, ali sve skupo“.

Čaršija se od svog osnutka širila i brojčano rasla. U njoj se broj katolika naglo povećao u vrijeme Austro-Ugarske. Prema službenom popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini 1895. u Kotor Varošu je bilo 639 katolika, a prema popisu od 1910. katolika 752, muslimana 697 i pravoslavnih 187. U oba ova

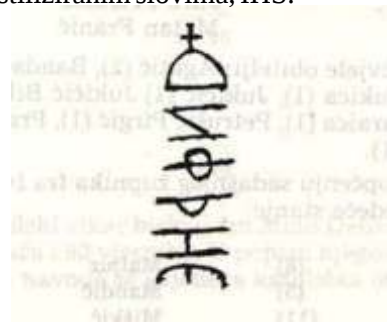
popisa obuhvaćeno je, očigledno, šire područje Kotor Varoša. To je učinjeno i u šematizmu banjalučke biskupije za godinu 1935. Tada su Kotor Varoš, Kotorišće, Čepak i Slatina imali 816 katolika. Prema podacima Čede Čondrića u Čaršiji je 1960. bilo 43, 1962. godine 45 katolika. U vrijeme drugog svjetskog rata iz Čaršije je poginulo 13 katolika. U posljednje vrijeme porastao je broj katolika u Čaršiji doseljavanjem iz susjednih i drugih sela. Trenutno u Čaršiji žive 74 katoličke obitelji. To su: Agatić (1), Andrijević (6), Anušić (8), Barišić (2), Bujdo (1), Grgić (2), Idžotić (2), Jelušić (4), Jurčević (2), Karajica (2), Kljajić (1), Kozjak (1), Lovrenović (1), Lukić (1), Malbašić (1), Mandić (6), Marić (3), Marčinković (2), Marković (6), Miškić (1), Oršulić (4), Orzes (1), Petričević (1), Petrušić (2), Puškarić (1), Stipić (4), Škrobić (2), Vidović (1), Vinojčić (2), Vulić (1), Zeba (1) i Zorkić (1).

Prvi je fra Čedo Čondrić, utvrđujući brojčano stanje župe, *Baščina* – Nedavno preminuli fra Čedo Čondrić zabilježio je 24. travnja 1959. u Liber memorabilium kotorvaroške župe (str.16) slijedeći natpis, što ga je pronašao u šikari baščinskog ili tzv. „Petrušića“ groblja. Na njemu stoji

Natpis pripada 15. stoljeću, označava da je u groblju pokopan kršćanin „ZH“ 1471, koji je vjerovao da je Isus Krist spasitelj

svijeta (Jesus Chrisus Salvator), što se i danas upotrebljava veoma često za ukrašavanje misnice i drugog misnog rublja u malo drukčije stiliziranim slovima, IHS.

Isti Čedo zabilježio je i drugi natpis u ovom groblju pisan bosančicom, koji također potvrđuje da je baščinsko groblje veoma staro. Na to ukazuje i samo ime IFANIE (EPIFANIE), kršćanina koji je označen tim natpisom.

Župnik fra Franjo Omrčenović javlja 1890. biskupu fra Marijanu Markoviću da u Baščini postoji „Grebље Petrušića“. U njemu je, kako stoji u Kronici župe, 26. rujna 1980. završena grobljanska kapelica.

Premda je baščinsko groblje jedno od najstarijih u kotorvaroškoj župi, Baščina se dosta kasno spominje. Podaci o njoj sadržani su vjerojatno u onima o Bilicama. U *Knjzi umrlih* kotorvaroške župe za razdoblje od 1811. do 1883 zabilježeno je da je u Baščini svibnja 1815. umrlo 18 osoba od opake bolesti. Od sredine 19. stoljeća u šematizmima Bosne Srebrene i Banjalučke biskupije kao i nekim drugim dokumentima priopćuju se potpuniji podaci o Baščini te je na temelju njih, kako ćemo to na kraju i učiniti, moguće sastaviti preglednu tabelu kretanja vjernika u Baščini.

S. Kovačić,
Katolici u kotorvaroškom kraju,
Svjetlo riječi, Sarajevo, 1989., str.
110 – 112.

Tri vizije jednog višenja

Za arhitekta je gradnja crkve od davnine poseban izazov te posebna, svakako jedinstvena, ni s jednim drugim projektom usporediva čast. Radi se o dva razloga.

Prvi razlog je iznimno čist odnos duhovnog i materijalnog te apstraktnog i konkretnog. Kontrapunkt neuhvatljivog vizionarstva i sakralnosti što se mora uzdizati iznad stereotipnosti građevinskih postupaka i materijala.

S druge strane je najbolja arhitektura svih vremena i svih zajednica na zemlji sakralna arhitektura. U posebno istaknutoj europskoj tradiciji sakralne arhitekture arhitekt nove crkve se danas susreće s velikim i najvećim arhitektima prošlosti te s njihovim vjekovnim ostvarenjima. Snagu i plemenitost toga izazova nije moguće dostatno naglasiti; to je ona tajanstvena vatra, onaj plamen, kojeg je moguće osjetiti samo u misteriju stvaranja.

Kada je arhitekt danas odabran za gradnju nove crkve tek se tada sretne s ličnostima o kojima je čitao knjige, koje je proučavao od ranih dana mladosti, o kojima je sanjao i maštao. S ličnostima velikih stvaraoca dakle, koji nadilaze kratkoću života te se sa svojim dostignućima upisuju u bezvremensku vjekovječnost.

Nije bitno radi li se o anonimnim arhitektima, graditeljima starodavnih romaničkih crkava i gotičkih katedrala ili o genijima poput Michelangella, Brunelleschija ili Borrominija; rad arhitekta nove crkve zaslužuje krajnju pažnju te odgovornost kako zbog iznimnosti zadatka tako i zbog izazova te najviših kriterija koje su postavili stvaraoci ispred njega

I. Moja prva crkva, crkva Kristovog učovečenja nastala je u Ljubljani, u suradnji sa isusovcima. Nova crkva je pored stare barokne crkvice svetog Roka. Da bi očuvao povijesni ambijent sa drvoredom

lipa, koji se proteže do groblja te sa starom arhitekturom svetog Roka novu sam crkvu potopio, ugradio u tlo te prekrrio sa zemljom i vegetacijom. Tako je nova crkva iz nekih vizura sasvim neprimjetna. Ona izrasta iz tla tek kada se približimo Trgu svetog Roka, novoj društvenoj jezgri naselja (novoj jezgri socijalnog života i dnevnoj sobi zajednice) koji (ujedno) povezuje staru i novu crkvu. U cjelini novu je crkvu moguće doživjeti tek u unutrašnjosti slobodno oblikovanog prostora kojeg određuje osovina pogleda na staru baroknu crkvicu. Osovina pogleda dakle, koji nas podsjeti na snagu i poštovanje religiozne tradicije toga kraja.

Nova crkva, Dravlje, Ljubljana.

II. Moja druga crkva, crkva Rođenja blažene djevice Marije u Kotor Varošu, nastala je po nacrtima koje su odabrali svećenici, franjevci

provincije Bosne srebrenne. Za razliku od crkve u Ljubljani, koja je vizualno podređena staroj baroknoj crkvici, nova crkva u Kotor Varošu stoji na središnjoj, najdominantnijoj poziciji centra naselja. Crkva u fokusu između pravoslavne crkve i džamije sa glavnom, zapadnom, reprezentativnom fasadom široko se otvara na trg ispred crkve te prema glavnoj gradskoj ulici. U širem vizualnom prostoru zvonici crkve naznačuju jezgro povijesne aglomeracije te opominju na kršćansku tradiciju kotorvaroškoga kraja.

Novu crkvu označava simbolično i arhitekturno razdvajanje donjeg dijela, dakle ljuste fasade koja tektonsko raste iz tla, i gornjeg, završnog dijela, krova i lanterne, koji se uspinju prema nebu. Simbolično razdvajanje postignuto je eteričnim prstenom zastakljenja, koji zagrljuje čitav obujam (ovoj, plašt) nove crkve. Uska traka svjetlosti izvana i iznutra simbolički razdvaja zemaljski i nebeski dio ove sakralne građevine te se iznad prezbiterija uspinje u visoko podignutu staklenu lanternu. Posebna su zanimljivost glavne fasade, koja je u slobodnoj, lučnoj formi razapeta između zvonika portalni ulaz naglašen sa na nebo ucrtanim križem te sami zvonici, prozračni, eterički crteži ivičnih linija koji se uspinju prema završnom motivu visoko podignutih križeva.

Nova crkva u Kotor Varošu.

Ad Kotor Varoš:

Golemi serklaži, povezivanje zidova lađe, novi zvonici i kao relikvija sačuvani preostali fragmenti kamene obloge zauvijek će pričati o ratnom razaranju, o paljenju i uništavanju. Ali također o vjerovanju u konačnu pobjedu dobrog i plemenitog koje je donijelo snagu poslije ratne obnove.

III. Moja treća crkva, Kripta četvorice evanđelista također je nastala u suradnji s bosanskim franjevcima u svetištu svetog Ive u Podmilačju. Kripta, donja crkva je prvi od realiziranih sakralnih sadržaja poslijeratne obnove svetišta.

Kripta četvorice evanđelista, Luke, Mateja, Marka i Ivana, ugrađena je duboko u podnožje planine, koja sa sjeverne strane prati dolinu svetišta. U prostornoj koncepciji tlocrt kripe podsjeća na grčko slovo omega, dok će alfa biti podignuta visoko na zvoniku nove crkve.

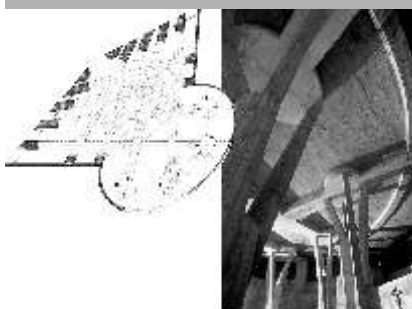
Nova crkva u Kotor Varošu.

Glavna, zapadna te reprezentativna fasada ucrtava se u središnji prostor naselja te ga po velikim uzorima povijesti sakralne arhitekture uzdiže na novu, iznad svakadašnje pragmatičnosti i banalnosti, duhovnu i simboličku razinu. Interier nove crkve označava stakleni prsten, koji vizualno i simbolički razdvaja donji, zemaljski dio od gornjeg dijela, krova te lanterne koji se uzdižu prema nebu.

U doživljaju kripe ističe se u vidljivom betonu izljevano drveće koje okružuje prezbiterij te simboličnom, pa i statičkom smislu podupire novu crkvu. Betonsko drveće sa isprepletenim granama naime simbolizira četvoricu evanđelista, koji su opisali život, nauk i djelovanje Isusa Krista.

Kako riječi evanđelist i Evanđelje izlaze iz grčke riječi euangelion, koja znači dobru vijest, možemo taj sakralni prostor nazvati i kriptu dobrih vijesti. Takvo je značenje toliko više dragocjeno u sadašnjem vremenu kada se mediji natječu da nas bez prekida obavještavaju o nesrećama, katastrofama, ratovima, ubojstvima... Ta je kripta stoga oaza duhovnosti i sakralnosti u kojoj se čovjek rastereti banalne i agresivne realnosti te u evanđeoskoj harmoniji nađe svoj mir u neizmjenjnim horizontima i dubi-

Kripta četvorice evanđelista, Podmilačje.

1. Osnova kripe podsjeća na grčko slovo omega.
2. Unutrašnjost kripe označavaju u vidljivom betonu izljevana drveća koja simboliziraju četvoricu evanđelista te statički i simbolično podupiru novu crkvu.

nama vlastite duše.

Ovom prilikom sam ukra-
tko predstavio te usporedio arhi-
tekturu trojice sakralnih prostora
koje sam realizirao u više od
dvadesetogodišnjeg vremenskog
razdoblja. A razmišljanja o novoj
crkvi, o kapeli, o župnom dvoru i
zvoniku što se u svetištu svetog Ive
u Podmilačju svakog dana odlu-
čnije i ponosnije uzdižu prema
nebu, svakako će biti jedna od
budućih tema (priloga, priča).

**Kripta četvorice evanđelista,
Podmilačje.**

Nova crkva, Dravljje, Ljubljana.

Pogled na trg svetog Roka koji
povezuje staru baroknu crkvicu i
novu crkvu ugrađenu u dubinu
terena te sakrivenu ispod zelenila
na krovu.

Slobodno oblikovanje unutra-
šnjosti nove crkve određuje glavna
osovina, pogled na baroknu crkvu
kao znamenje poštovanja sakralne
tradicije ovog kraja.

Arh. Mušič Marko

Razgovor s povodom

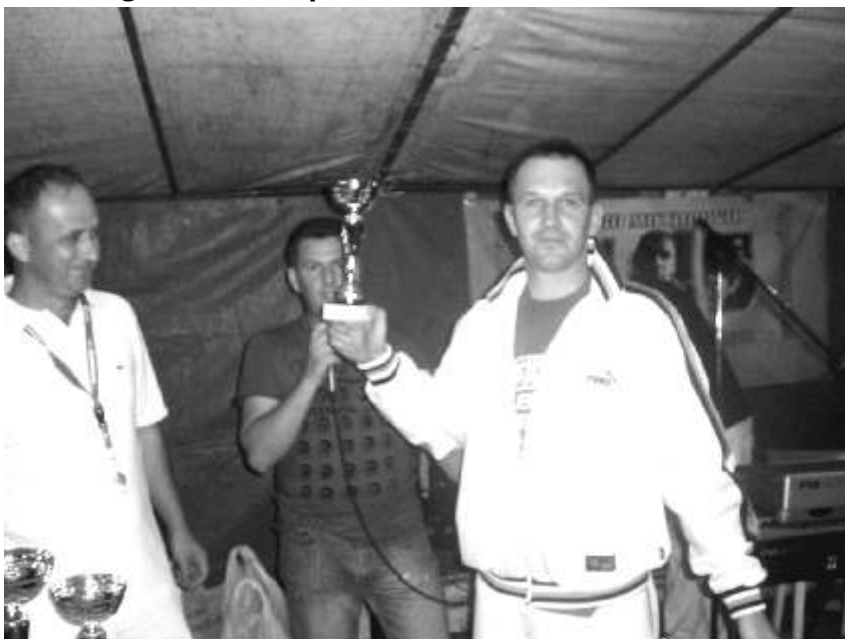
Gotovo je postala tradicija diljem naše domovine da se, uz proslave vjerskih blagdana, patrona župa, zaštitnika gradova organiziraju i različita natjecanja, športska, kako starijih tako i mlađih. Svima nam je poznato da prva sporedna stvar na svijetu tj. nogomet privlači pozornost svih ljudi današnjeg vremena. Nije potrebno govoriti o velikim novcima koji se ulažu za kupovinu svjetskih poznatih nogometaša. Mnogi ljudi provode sate i sate uz male ekrane prateći taj čudni svijet nogometa. Tako je i u našem kraju rodila se ideja organizacije turnira u malom nogometu uoči Velike Gospe i sv. Roka. Uistinu je zanimljivo vidjeti tolike ljude koji prate športska natjecanja svojih kolega, sinova, unuka i praunuka. Tako je kod nas postala tradicija uz Rokovski turnir i Noćni turnir u Zabrdi koji iz godine u godinu privlači sve veći broj znatiželjnika. Stoga smo došli na ideju porazgovarati s organizatorima tog natjecanja, a oni su Stipo Vidić-Efan, Milan Zeba-Rusov i Željo Jelušić.

Kako ste došli na ideju organizirati ovakav turnir i prije koliko godina se stvorila ta ideja?

Ideja o turniru je došla već nakon nekoliko dolazaka u rodni kraj za Veliku Gospu i Rokovo. U pričama se spominjalo da se treba pokrenuti, ali rijetki su bili spremni preuzeti odgovornost na sebe. Početkom ljeta 2004. godine sam se jednom prilikom sreo sa Milanom i on je izrazio spremnost za organizaciju, tako da smo odmah stupili u kontakt s pok. Stipom Zebom Kikinim koji nam je ponudio teren i svoju pomoć jer je vremena bilo malo a puno posla. Na kraju s dosta poteškoća uspjeli smo organizirati turnir i lijepo se zabaviti.

Što za vas znači sam turnir?

Sam turnir za nas je jedan veliki športski događaj u našem kraju, a

nastavili smo tradiciju turnira od prije rata, uspjeli smo privući velik broj ekipa, dobrih nogometaša i naravno ostalih posjetitelja.

Kako ljudi u vašem okruženju komentiraju jednu ovakvu organizaciju?

Komentari su različiti, većina njih podupire ovakav događaj, žele nam pomoći, daju nam potporu. Naravno ima i kritičara, zašto nije ovako ili onako, ali ih je u zadnje vrijeme sve manje i manje.

Koliko se do sada najviše prijavilo ekipa, smatrate li da se još više može uraditi na organizaciji turnira?

Do sada se najviše prijavilo prošle 2007. godine - 26 ekipa. Dosta ekipa nam se prijavilo pred sam početak turnira i tu su onda nastali problemi i u sustavu igranja i vremenu jer ga je bilo premalo za toliko broj ekipa. Ipak, nekako smo uspjeli sve isplanirati i posao odraditi do kraja iako je turnir potrajao do ranih jutarnjih sati. Ove godine smo ograničili vrijeme za prijavu ekipa da ne bi došlo do sličnih problema. Naravno da se uvijek može bolje, a i

radimo na tome kako bi turnir dobio što veću popularnost i privukao sve više posjetitelja.

Kako objašnjavate rastuću popularnost ovog turnira?

Popularnost je sve veća, a to se vidi po posjeti turniru. Mislim da bi tako trebalo i ostati jer smo uspjeli nešto napraviti i za mlađe uzraste i npr. odbojku za žene, a bit će tu još nekih novosti koje ćemo nadodati uz već tradicijsko natjecanje cure - svećenici koje, moram priznati, privuče najviše pozornosti.

Razmišljate li o tome da malo drugačije organizirate turnir. Puno je ekipa, a malo vremena?

Već smo o tom dosta razgovarali, bilo je raznih ideja, npr. da se turnir igra dva dana itd. Mi razumijemo kada nam kažu da je jedna utakmica premalo, ali vremena je isto malo za jedan dan da bi se sve to odigralo, pa mislim da ćemo uskoro naći rješenje za to.

Koji je cilj ovog turnira, kako stojite s mladima, organizacijom turnira za najmlađe, za žene?

S mladima i odbojkom smo počeli prošle godine. Za sada je to onako

skromno, dok se odbojka pokazala izuzetno zanimljivom i atraktivnom.

Kako financirate ovaj turnir?

To za sada financiramo sami, uglavnom od dobiti od prodaje pića. Dosta se novca uloži prije samoga turnira, tu je održavanje terena, nagrade i ostalo. Za nas sam turnir traje puno dulje od ona dva dana kada se odigrava. Dosta nam vremena treba za pripremu u toku godine da bi sve potrebno pripremili za sam turnir.

Kakvi su vaši dojmovi s turnira, o ekipama, navijačima, publikom i

drugom?

Dojmovi su dobri, do sada je atmosfera bila više nego dobra, ima tu i emocija nekom to puno znači igrati ponovo nakon rata u rodnome kraju. Ekipa su uglavnom korektne, na turniru tu i tamo se desi poneki teži faul gdje dođe do male napetosti, ali se to na kraju sve brzo zaboravi. Publika je odlična, uživaju u druženju i navijanju.

Nešto za kraj što niste spomenuli?

Na kraju bih spomenuo neke podatke od samog početka turnira. Na prvom poslijeratnom turniru 2004. godine se prijavilo 9 ekipa, a

to su: Posljednji trzaj, Wels-Elite bar, Baščina, Ožujsko, Orahova, Kavedžije, Grgići B-Mur, Novo Selo, Josipovići

Na svih pet do sada odigranih turnira su nastupile sljedeće ekipe: Posljednji trzaj, Wels, Baščina, Kavedžije, Grgići B-Mur i Josipovići Pobjednici 2004. godine su bili Wels-Elite bar, 2005. godine Rujevica, 2006. godine Kavedžije, 2007. godine Klas-Matulji i 2008. godine Rujevica.

Pozdrav svim čitateljima našega Glasnika!

Razgovarala Viki

AKADEMIJA

O komunizmu, globalizmu, agresivnom ateizmu i Bogu položaj današnje duhovne svijesti i kulture“

U petak 19. rujna na Europskoj akademiji u Banja Luci održano je predavanje pod nazivom „**O komunizmu, globalizmu, agresivnom ateizmu i Bogu - položaj današnje duhovne svijesti i kulture**“. Izlagač je bio prof. dr. Zdravko Tomac, umirovljeni profesor Sveučilišta u Zagrebu. Započinjući izlaganje citatom iz svoje knjige „Zločin bez kazne“ objavljene 1997. prof. dr. Zdravko Tomac zahvalio se na pozivu u Banju Luku, u koju prvi put dolazi od kada se bivša zemlja raspala.

Glavna tema njegova izlaganja bila je „Moj obračun s KGB-om“, istoimena s naslovom njegove zadnje knjige. Uvodeći okupljene u ovu temu profesor Tomac vrši analizu pojmova koji se kriju iza kratice KGB, a to su komunizam, globalizam i bezboštvo te pojašnjava zašto se u svakoj od ovih ideologija krije velika opasnost. Pri toj analizi profesor Tomac ne šteti ni sebe te okupljenima otkriva svoj put od uvjerenog komuniste do

antikomuniste, od uvjerenog ateiste do iskrenog vjernika.

Kao aktivan sudionik teških vremena naše nedavne prošlosti prof. Tomac smatra dužnošću pisati o tim vremenima. Isto tako on smatra i da je dužan pokajati se, prihvatiti dio svoje krivnje i da je dužan mijenjati se. *Svaki moralan čovjek mora sebe analizirati i mijenjati. Mora vidjeti što on može bolje napraviti. A sve to iz razloga jer će nas prošlost progoniti sve dok se ne sporazumijemo o istini o toj prošlosti. Samo kad se utvrdi istina, kada svaka žrtva dobije svoj grob, pijetet, kada se zločinci barem povijesno osude onda će stvoriti preduvjeti za mir i miran život. Upravo suprotno čine ideologije, kao što je komunizam gdje se zločini i zlo pravdaju velikim ciljevima i idejama. Ekstremni nacionalizam je samo preuzeo tu nacionalističku ideju i zločine radi ostvarivanje neke svoje velike države ili nekih drugih nacionalnih ciljeva opravdava i pokušava prikazati kao nešto što je dobro, što je nužno da bi*

se veliki ciljevi ostvarili.

Na kraju svog izlaganja prof. Zdravko Tomac najavljuje skori izlazak njegove nove knjige pod naslovom „Obraćanje, od komunista do vjernika“ te spremnost da ponovno dođe u Banja Luka i podijeli svoja iskustva s onima koji to žele.

Igor Lukenda

Novi program u župi

Zahvaljujući Caritasu BK BiH imamo mogućnost za novi program u našoj župnoj zajednici. Prošle godine proveli smo program Edukacije volontera i nadamo se da je ovaj projekt pokazao i imao svoju svrhu, a da će to biti i u buduće vrijeme.

Projekt protiv ovisnosti mladih zamišljen je tako da bude prikladan interesu i potrebi mladih. U našoj župnoj zajednici, koliko je nama poznato, takvih problema nema.

Briga za zdravi mladi naraštaj prepuštena je stihiji. Pri tome svi stavljaju naglasak na liječenje ovisnika, pa su mnogi projekti i programi namijenjeni isključivo grupaciji ovisnika, a edukacija o drogama i ovisnostima gotovo je zane-marena. Međutim, kada čitamo novine, gledamo TV i druga sredstva javnog informiranja uvijek nailazimo na temu droga, nasilje, alkohol... Mladi trebaju naučiti kako se nositi sa problemima na prihvatljiv i efikasan način. Mi želimo prije svega našim mladima ukazati na neke činjenice i naravno poticati ih na kritičko razmišljanje. Želimo

mlade usmjeriti na ostvarenje bolje kvalitete življenja od najranije dobi, sprječavanje negativnih pojava u osobnoj, obiteljskoj, ranoj i mladalačkoj fazi života, na štetnost uzimanja sredstava ovisnosti - droga, alkoholnih pića ili drugih opojnih sredstava.

Naši mladi su zdravi mladi ljudi i mogu služiti za primjer mnogima, iz tog razloga i želimo raditi na njihovoj još

boljoj edukaciji kako bi u sredinama u kojima borave, uče, bili na poticaj i pozitivan primjer zdravog i odgovornog življenja.

U sljedećim mjesecima pokušat ćemo kroz razne susrete, predavanja informirati našu mladež o problemima raznih ovisnosti, prvenstveno droge, da bi oni mogli u školi i van nje prenijeti svoje novostečeno iskustvo drugima.

Viki

Tečaj Foto šopa za mlade

Mladima se ponovno ukazala prilika naučiti nešto novo iz oblasti informatike. U Župi je za osmoro mladih održan tečaj iz foto šopa. Održavanje ovog tečaja omogućilo je AGEF-Predstavništvo međunarodne humanitarne organizacije "Caritas Essen" – Njemački biro za privredni i socijalni razvoj sa sjedištem u Banjoj Luci. Tečaj je trajao 7 dana i održavao se u

poslijepodnevnim satima, a vodio ga je gospodin Marko Gazić.

Inače, AGEF godinama organizira razne tečajeve, a vršio je i doškolovanje iz oblasti poljoprivrede, mehanike, stolarstva, ne samo za mlade naše župe već za sve mlade koji su se prijavili ne gledajući tko su i odakle su. Organizatorima i njemačkoj vladi u ime svih

mladih ljudi koji su osjetili njihovu brigu i ljubav od svega srca zahvaljujemo u nadi da neće posustati u iznalaženju novih načina kako bi i dalje pomagali mladima i onima koji su u potrebi.

Viki

Dan oslobođenja Jajca

U subotu, 13. rujna, obilježena je trinaesta obljetnica oslobođenja grada Jajca i područja Pugarja. Pripremljen je prigodni program koji je započeo 1.9. otvaranjem Malonogometnog turnira. U

sklopu programa organiziran je Auto rally i Šahovski turnir. Na tvrđavi starog grada svečano su podignute zastave. Na sam dan proslave položeni su vijenci na spomen obilježju Franji Ladanu – Panceru u Barevu, prvoj žrtvi rata ovog kraja i za 8 poginulih virovitičkih bojovnika na Velikom Plivskom jezeru. Svetu misu zahvalnicu predvodio je fra Mijo Džolan, provincijal Bosne srebrene u samostanskoj crkvi. Veliki broj građana okupio se na platou ispred spomenika braniteljima gdje je mladomisnik, vlč. Ivo Martinović izmolio opijelo za sve poginule. Gradski duhački orkestar pratio je svojim instrumentalnim skladbama tijekom polaganja vijenaca. Dirljivo je bilo vidjeti 190 djece koji su položili ruže za 190 poginulih branitelja. Održana je i svečana sjednica u dvorani općinskog

vijeća Jajca. Svečano otvorenje odjela Ekonomskog fakulteta održano je u Srednjoj strukovnoj školi u 15.00 sati. Profesori sa sveučilišta u Mostaru su istaknuli da se zahvaljujući inicijativi Foruma hrvatskih intelektualaca i potpori ministra Dragana Primorca zajednički došlo i do realizacije ovog projekta od vitalne važnosti za grad Jajce i okolicu. Na otvorenju i cjelokupnom programu nazočio je veliki broj predstavnika vlasti na razini Federacije BiH, Županije središnja Bosna, Općine Jajce, izaslanstava iz Hrvatske, predstavnika oružanih snaga i udruga HVIDRE. U sklopu programa organizirana je završnica malonogometnog turnira i glazbeno zabavni koncert ispred Doma kulture. Za konac proslave pripremljen je bio vatromet u Starom gradu u 23 sata.

Fra Danijel Rajić

Dan kruha u školama

U mjesecu listopadu svake godine se obilježava Dan kruha. Ova manifestacija je posebno draga djeci. I ove jeseni organizirana je proslava Dana kruha u školama na području župe Podmilačje. Djeca iz Osnovne škole „Braća Jezerčić“ sudje-lovala su na županijskoj smotri u Bugojnu sa svojim vjeroučiteljem Zoranom Ladanom. U područnim školama Daljevac i Smionica ima ukupno šestoro djece od prvog do četvrtog razreda. U Smionici su djeca zajedno s učiteljicom Marijanom Rajić pripremili i izložili plodove zemlje. Zidove učionice su ukrasili svojim likovnim radovima na tu temu. Na vjeronauku su naučili pjevati pjesmu „Ovaj kruh i ovo vino“ koju pjevamo kao darovnu pjesmu u liturgiji.

Kroz ovu manifestaciju djeca postaju svjesna da trebamo biti zahvalni Bogu što nam daje plodove zemlje od kojih se hranimo i živimo.

Fra Danijel Rajić

Hodočašće na biciklu

Preljepog sunčanog dana, 8. listopada svetište sv. Ive posjetila je skupina vjernika biciklista iz Austrije. Devet biciklista krenulo je iz Graza na hodočašće u Međugorje. Dnevno su vozili oko 100 kilometara s nakanom da u svakom mjestu gdje se odmaraju imaju i svetu misu. Braća u svetištu srdačno su dočekala hodočasnike – bicikliste.

Fra Zoran Mandić, upravitelj svetišta slavio je svetu misu na njemačkom jeziku u maloj zavjetnoj crkvi sv. Ive. Nakon svete mise hodočasnici su se okrijepili i podmazali bicikle jer je pred njima bio još dalek put.

Franz Josef Gollowitsch, voditelj Udruge Fragollos Reisen koja organizira ovakva hodočašća zahvalio se na prijemu i rekao kako je ovo svetište postalo mjesto gdje obvezno svake godine rado dođu i pomole se Bogu po zagovoru sv. Ive. Najavili su hodočašće na biciklima i sljedeće godine.

Fra Danijel Rajić

Na zemlji nema raja bez rodnoga kraja

Zaista je najljepše u rodnome kraju. Rat koji nas je istjerao sa naših ognjišta, raspršio nas je po cijelome svijetu. Svatko je prionuo za posao tamo gdje ga je Božja providnost odvela i lijepo se snašao, svaki prema svojim sposobnostima i mogućnostima i tako ostavili svoj rodni kraj Kotor Varoš. Mnogi su ga možda i zaboravili, ali htjeli mi ili ne htjeli u svakom srcu tinja čežnja za rodnim krajem. To se vidi svake godine za Veliku Gospu i sv. Roka.

I ove godine župnik Kotorvaroške župe fra Pero Karajica i župnik Sokoljske šupe fra Marko Bandalo organizirali su susret duhovnih zvanja. Svi su kršćani pozvani da žive duhovni poziv vršeći Božje zapovijedi ali oni koji su čuli Isusov govor u evanđelju: "Tko ostavi oca i majku, braću i sestre, kuće i njive primit će stostruko u Kraljevstvu nebeskom". Te Isusove riječi razumjeli smo mi mnogi redovnici i redovnice te se odrekli svega pa i prava roditeljstva i obitelji i pošli za Isusom koji nas je pozvao. Također i u ovo sadašnje moderno doba Isus poziva mlade da se odreknu svega i pođu za njim služeći mu u svećeničkom i redovničkom staležu, ali buka ovoga svijeta zaglušuje uši i neodazivaju se na njegov poziv. Zbog toga je i nastala kriza svećeničkih i redovničkih zvanja. Dragi roditelji ako vaš sin ili kćer čuje Božji glas i izraz želju poći u samostan i postati svećenik ili redovnica, nemojte im biti zapreka već ih poduprite svojim molitvama. Isus kaže: "Žetva je velika ali radnika malo, molite Gospodara žetve, to jest nebeskog Oca, da pošalje radnika u žetvu svoju". Žeteoci su svećenici, redovnici i redovnice, a žetva je narod Božji. Na susretu koji se održao 14. 08. ove godine molili smo nebeskog

Oca od kojeg dolazi svako dobro da pošalje radnika u žetvu svoju. Kad sam dobila poziv za taj susret, već sam prije isplanirala godišnji odmor, ali nisam mogla odoljeti da ne odem na taj susret. Promijenila sam plan, iako je bilo malo vremena jer sam se trebala vratiti već 16. 08. u Njemačku u Mainz na svoje radno mjesto. Imala sam sreću da sam 13. 08. ujutro rano sa svojim bratićem Matom i njegovom obitelji krenula iz Zagreba za Kotor Varoš. U mislima sam bila s našim ljudima koji su raspršeni po cijelom svijetu i u duši sam osjećala da tog dana svi putovi vode u Kotor Varoš. Vozeći se autocestom napravili smo plan: prvo navratiti u župnu kuću pozdraviti naše ujake, fra Peru i fra Marka, a zatim produžiti na naše čepanjsko groblje i pomoliti se za drage roditelje pokojnog Luku i Ivku Pranjić, sve pokojne u rodbini kao i za sve koji počivaju u tom groblju. S groblja smo se uputili kući mog pokojnog brata Ilije a onda kući moga brata Stipe koji je sa svojom ženom Mandom došao iz Kloštra Ivanića. Njegov sin Ilija sa obitelji također je došao iz Austrije. Oni su obnovili svoju kuću i rado dolaze u Kotor Varoš kad god mogu. Bila sam sretna što i ja mogu odsjesti u bratovoj kući koju su oni s ljubavlju obnovili. Nigdje se ne diše punim plućima i ne spava dubokim snom kao u Čepku. Ujutro kad sam ustala sjela sam pred kuću radosna što sam među svojim i tako pripremajući se za jutarnju molitvu, promatrala sam naše selo, šume i njive. Moju je dušu obuzela tuga, jer našom ulicom, koja se zvala «Ulica fra Josipa Markušića» našega mještanina, a preimenovana u «Ulica cara Dušana» uglavnom prolaze meni nepoznati ljudi i igraju se

nepoznata djeca. U svoju molitvu uključila sam sve naše ljude koji tamo žive, njih je šaćica, a s njima i one meni nepoznate.

Tog jutra u deset sati počeo je program našega susreta svećenika i redovnica u župnoj kući. Susret je predvodio župnik fra Pero koji nam je u tančine iznio što je učinjeno u župi na duhovnom i materijalnom planu te izrazio radost što smo se odazvali pozivu. Vrhunac radosti susreta bio je na Sokolinama slaveći sv. misu s okupljenim vjernicima iz cijeloga kotorvaroškoga kraja. Naša prisutnost je bila znak potpore onima koji tamo žive. Nakon sv. mise nastavili smo druženje pod šatorom za obilnim stolom koji je pripremio župnik fra Marko sa svojim suradnicima.

Sada zahvaljujem župnicima fra Peri i fra Marku za lijepo gostoprimstvo i trud koji su uložili za susret duhovnih zvanja. Hvala također i gospođi Viktoriji Barišić i svim njihovim suradnicima koji su im uvijek spremni pomoći. Rado mislim na sve vas u svojim molitvama i sve vas iskreno pozdravljam.

s. Bonifacija Pranjić

Dva dana u Bilicama za Petrovo

Tamo gdje nam je bilo lijepo volimo se ponovno vraćati, nadajući se da će nam isto tako ako ne i ljepše ponovno biti, a bilo je jer trajalo je dulje. Prošle godine je bilo prekrasno, možda najljepši dan poslije domovinskog rata, ali ne samo taj dan već još dugo iza toga na svojim svakodnevnim radnim mjestima smo sređivali i prepričavali dojmove koje smo doživjeli za blagdan sv. Petra i Pavla u Bilicama. Ako je nešto lijepo i ugodno onda to treba i trajati pa smo stoga dogovorili da to postane i nekako tradicija da se to malo proširi, produlji. A, opet sve to traži malo više truda i rada, malo više priprema, vremena na koje se uvijek žalimo da ga nemamo, nekako nam kratak dan, mjesec, godina samo ne znam od čega. Tog vremena kojeg kao nemamo ove godine je najviše imao naš fra Marko Bandalo, možda nije samo vrijeme u pitanju, ali sada ovdje nećemo o tome govoriti. Da bi nam stvarno bilo ugodno naš fratar se pobrinuo da naše groblje bude pokošeno i počišćeno da možemo doći do grobova svojih pokojnika. Osim što se pobrinuo oko groblja fra Marko je uredio i igralište kod škole za igranje nogometa za one koji igraju, a za one koji ne igraju golemi šator sa stolovima i stolicama da se mogu udobno smjestiti i uživati (ako je to uživanje) u prikazanom nogometu. Tako velike šatore u Bilicama smo imali nekada davno kada bi se netko ženio ili kada smo odlazili u ondašnju vojsku.

Među prvima koji su došli u Bilice sam bio i ja sa svojom ne malom obitelji, a to je bio u petak u popodnevnom satima. Kako u Bilicama nema još uvijek niti jednog krova na kući, a nadam se da to tako neće dugo potrajati, ugostio nas je fra Marko kod sebe u župnom uredu. Smjestili se, odmorili, okrijepili tijelo i onda ravno u Bilice

da vidimo trud i rad našega fratra i nismo se iznenadili jer on je napravio sve onako kao treba biti. Malo nas je iznenadila jedino kiša koja je padala i dala nam malo brige da sutra i prekosutra ne bude tako.

A sutra tj. subota osvanuo je prekrasan sunčani dan, dan koji smo došli oživjeti u Bilicama sa svima onima koji će danas doći. Već oko devet sati počeli su pristizati oni kojima je bliže, ali i drugi su stigli do podne. Kako to obično biva prvo se običu grobovi svojih pokojnika, zatim naših poginulih branitelja, a onda se pogleda i ono što se radilo ovih zadnjih mjeseci u groblju i kapeli. A ima toga dosta od uređenja cijeloga groblja, zavjetnoga križa, kapelice itd. Nakon toga ravno do škole, nekada škole danas samo hrpe kamena zarasloga u nekakvo šipražje i travu, bolje rečeno školskog igrališta. A na igralištu veselje, smijeh, razgovori ljudi koji su nekada bili zajedno baš ovdje na ovom istom igralištu. Osjeća se nekakva toplina kao da su svi rođaci, a nisu baš svi mada ih puno i ima (neki se baš i ne poznaju pa od prilike govore mogao bi biti od ovoga ili onoga). Ne samo da su došli Bilićani u velikom broju već su došli su došli i bilićanski zetovi, jedan od njih i iz daleke Kanade.

Fra Marko je uredio igralište za nogomet, ali kao da sada to nikoga ne zanima pa govore daj malo sačekaj igrat ćemo da pozdravim rođaka, kuma, prijatelja. Debelo je prošlo podne kad smo se malo organizirali i podijelili u šest ekipa. Kod samoga odabira igrača vođe ekipa su birale kao onoga koji je malo bolji od onih koji ostaju, osim Periša koji se odlučio za desetogodišnje klince, mlade ali brže od puno nas starijih. Prošle godine nas je Periša uveseljavao sa svojom harmo-nikom, a ove godine sa klercima nogometašima, koji su pokazali zavidno znanje i potvrdili

da se i ovdje u Bilicama nekada igrao dobar nogomet. Nismo bili samo mi Bilićani došli su nam i drugi pa je tako bila i jedna ekipa Baštinaca koji su u konačnom zbrajanju svih odigranih natjecanja bili i najbolji. Je li zbog dobre igre ili naše gostoljubivosti oni su bili prvi. A igralo se cijeli dan samo su se ekipe mijenjale. Potrošilo se dosta kalorija, već se i ogladnjelo, ali opet je fra Marko bio spreman već je naručio odojke samo ih je trebalo dopremiti. A za to se pobrinuo možda najvrjedniji Ivica Sokoljkin, da bi onda mlade domaćice sve to složile. Dok se još igrao nogomet stigao je nekakav mali kombi izlaze ljudi van iz njega i vade nekakve instrumente, tu je harmonika, gitara, nekakva tehnika. Malo smo zbunjeni što sada to, onda fra Marko objašnjava da je naručio i muziku, iznenađeni smo ali ugodno. Nije dugo prošlo momci su složili instrumente i zasvirali. Svima nama koji smo bili tamo srce je zakucalo malo brže od uobičajenog ritma, prožimali su nas jedinstveni osjećaji koji se ne daju prenijeti na ovoj papir koliko god se ja trudio, jednostavno morao si biti tamo i to doživjeti. Osjećaji su navirali iz pjesme u pjesmu a bilo ih je puno, možda nas najviše pogodila, dotaknula ili podsjetila ona koja kaže "NEMA RAJA BEZ RODNOGA KRAJA".

Raspjevali se i ne primijetivši da je već mrak pao, a na igralištu se još uvijek igra već se i gol ne vidi. Kako je bilo svjetlo jedino pod šatorom skupili smo se oko muzike i igralo se i plesalo do iza ponoći. A onda kako se tko organizirao neki nazad svojim svakidašnjim domovima, a neki kod prijatelja rođaka na spavanje. Nedjelja blagdan sv. Petra i Pavla je osvanuo također prekrasan i sunčan dan da naše veselje i slavlje potraje i danas. Kao i jučer pristizali su ljudi iz razni krajeva i skupljanje je bilo u groblju jer je i sv. misa najavljena za

jedanaest sati. Veliki broj nas je ostao od jučer, a danas se još i povećao, stigli su neki koji nisu jučer bili. Okupio se vrlo lijepi broj da proslavimo blagdan naših zaštitnika sv. Petra i Pavla.

Stigli su na vrijeme i naši fratri fra Pero Karajica, fra Marko Bandalo i fra Miroslav Mandić, a s njima i naše časne sestre Loreta i Lucija Stipić, Ivka Lučić i druge. Svetu misu je predvodio onaj koji se najviše i žrtvovao za ovo druženje to jest fra Marko Bandalo. Podsjetio nas je malo na život naših svetaca Petra i Pavla i njihovo vrijeme, a isto tako i nama dao na razmišljanje o nama i našem životu u ovom sada našem vremenu kojeg živimo. Na kraju je sve pozdravio i zahvalio što su došli, a ujedno i napravio jedan mali račun što se tiče obnove i uređenja groblja i kapelice, kao i oglasio sve one koji su svojim darovima pomogli da se to uradi, a oni koji još nisu neka se priključe akciji. Neke je i zaboravio ali je zato iskoristio džoker publiku pa je sve

na kraju uz smijeh dobro završilo. Čini mi se da je fra Marko bio najsretniji s darom Petra Marčinkovića koji mu je darovao pokretni razglas da ga možemo bolje čuti oni koji smo dalje, mada ne znam treba li to njemu uopće. Potom je sve pozvao da pogledaju što je sve urađeno, a nakon toga na igralište kod škole na zajedničko druženje uz jelo i piće. Okupili smo se na igralištu svi pod onim šatorom ispod kojeg je sinoć odzvanjala muzika i pjesma širom kotorvarške kotline. Uz obilje hrane i pića okrijepili tijelo i ugodno razgovarali sa svojim susjedima, prijateljima. Naše slavlje smo danas morali skratiti jer je ovih dana umro otac od našega župnika fra Pere Karajice, a sahrana je dogovorena u tri sata popodne na baščinskom groblju. Tako smo do završetka ručka polako se pakirali i krenuli na posljednji ispraćaj fra Perinoga tate. Samo nekoliko kilometara dalje smo bili veseli i raspjevani, a evo nas sada ovdje stojimo nad otvorenim

grobom u tuzi i boli zbog oca našega dragoga župnika. Ali život je takav nepredvidiv. Radujmo se danu kada ugledamo svjetlo i pokušajmo ne misliti samo na danas, samo na sebe, postoji i sutra i neko pored nas. Po završetku sahrane fra Pero je pozvao sve prisutne na zajednički ručak koji je priredio ispred župnog stana. Ovim ručkom je završilo i naše dvodnevno druženje u Bilicama. Možda je tako sam Gospodin Bog htio da ove godine naše druženje završi sa sahranom pokojnog Ante, da nam svima kada nas je toliko veliki broj stigao pokaže koliko god žurili, koliko god vam fali dan, mjesec, godina svi ćete jednoga dana ovako završiti netko prije, a netko kasnije. Zato se potrudimo da kada jednog dana odemo, svojim ostavimo u lijepom sjećanju kao što su nam ovi dani boravka u našim Bilicama bili lijepi i ugodni.

Još jednom VELIKO HVALA našim fratrima za sav rad i trud uložen ovih dana, pozdravlja Vas.

Mato Stipić,

Putovanje bez oca

Ponekad isplaniramo nekakvo putovanje gdje ćemo se opustiti i odmoriti. Nekad su to prekrasne bijele planine ili prekrasno plavo more. Krenut ćemo iz jednoga mjesta i oputovati u drugo, nekada bliže a nekad dalje, ali opet znamo da ćemo se vratiti svome kućnom raju. Ipak postoje neka putovanja koja više nemaju povratka... Oputovao je i on na jedno dugo putovanje bez povratka... Znam da ćemo i mi jednog dana na to putovanje... Ali zašto je on otišao na to putovanje tako brzo? Zašto? Da mi je znati odgovor... Sigurno da Božja skrovitost i svemogućnost krije u sebi taj odgovor koji vjerujem da i on sada zna...

Toliko puta sam čuo na vjeronauku da me prati Božja ruka, da me čuva i vodi. Ali postojala je

još jedna Božja ruka na ovoj zemlji koja me je vodila, koja me držala, koja me hranila. Ispružena ili zatvorena ta ruka me držala čvrsto i nosila preko trnovite zemlje u plodni roditeljski zagrljaj doma. Toliko topline i ljubavi ruke mogao je osjetiti onaj koji je imao priliku da je stisne, da primi od nje zagrljaj. Ipak ta ruka doživjela je svoju hladnoću. Prestala je njome teći krv koja me rodila i odgojila. Prestala je živjeti životna radost u njemu. Sad ta ruka leži u zemlji koja ga je rodila, u kraju gdje je izgovorio prve riječi, gdje je sve imao... Znam da mirno sniva svoj san, znam da je sretan da je u svome kraju. Znam da bi sigurno rekao: Otiš'o sam, morao sam... ali vratio sam se!

Znam da je on svoje oputovao i da se vratiti neće, ali znam da i ja moram putovati.

Putovati ovim svijetom bez oca. Znam da će me pratiti njegov pogled. Znam da će se radovati sa mnom kada budem sretan. Znam da će plakati sa mnom kada budem tužan. Ali znam da neću moći vidjeti kada sve to bude osjećao sa mnom. Nedostajat će mi njegov pogled, nedostajat će mi njegov osmijeh. Nedostajat će mi njegove riječi: *Čuvaj se!* Sad na nekom drugom mjestu priprema štapove za ribolov, sad nekoga drugoga šiša i brije. Sad se netko drugi raduje njegovoj blizini i dobroti.

Siguran sam da će ti Bog darovati još jedno putovanje u svome Kraljevstvu. Putuj ga onako kako si ga putovao sa mnom. Jednog dana opet ćemo našim putovanjima....

Dragan Milišić

Moje kotorvaro{ke uspomene

S prvim snijegom u selu bi zavladao svinjokolja za koju su pripreme počinjale u proljeće. Tada bi se uzimala malo veća prasada, kezmada. Ona bi se dobro hranila, pogotovo u jesen kad stignu novi kukuruzi, tikve, repa i ostalo. Tikve izrezane na manje komade, skuhanе u kotlu i ohlađene, zgnječile bi se s korom ili češće bez nje. U njih bi se dodalo soli, mekinja ili brašna. To se zvalo melo. Kezmada su hranjena i napojem koji se negdje zove pomije, a to su razni otpatci hrane pomiješani s vodom kojom je oprano posuđe, uz malo soli, brašna ili mekinja. Napoj se davao i svinjama i govedima.

Svaka je obitelj nastojala zaklati barem jednu svinju, obično mušku, a krmače su čuvane za rasplod. Svinjokolja je bila događaj i posao koji se nije obavljao bez prijatelja i onih iskusnih koji su dobro znali kako će svinji brzo muku skratiti. Pri klanju se krv hvatala u posudu, a malo kasnije od nje bi se već pravila smjesa za krvavice. Potom je slijedilo čišćenje kože od dlaka, a to se radilo u drvenom koritu preko kojega su se prethodno na oba kraja prebacivali lanci ili konopci za okretanje svinje. Svinja bi se polijevala vrućom vodom, kuhanom u velikom kotlu, što bi olakšalo i ubrzalo skidanje dlaka pomoću oštrog noža, britve ili limenog fišeka. Ako je koža svinje bila potrebna za pravljenje oputara ili za podšivanje priglavaka, tada se ona nije furila, a to znači da se nije polijevala vrućom vodom, niti se dlaka palila, što su pojedinci radili, već se skidala nožem ili britvom ili se čak nije ni uklanjala.

Najljepše je meso bilo s obje strane kičme, tzv. pečenica, koju smo na Veliku subotu, osušenu, nosili u crkvu na blagoslov i jelili ju na Uskrs, a jedan dio čuvao se za

prijatelje i posebne goste. Od ostalog mesa pravile su se vješalice, a da bi one dobro izgledale i bile kvalitetne, s njih su se odstranjivali manje vrijedni dijelovi i mljeli u krvavice, kobasice i sudžuk za koje su se koristila, isključivo, dobro isprana svinjska crijeva. Nije bilo plastičnih. Krvavice su bile osobito ukusne kad bi se kuhale u kiselom kupusu s komadom slanine. Slanina se ponajviše sušila, a od dijela slanine kao i od sala topila se mast. Sve što se sušilo, stavljano je u pajc: dobro nasoljeno, s dodatkom bijelog luka i kojim zrnom papra slagalo bi se u drveni čabar ili neku veću posudu, a zatim dobro pritisnuto stajalo bi nekoliko dana. Tako pripremljeno meso vješalo bi se po tavanu, a vatra s ognjišća svakodnevno bi ga odimila. Da bi i dim imao neki miris, na vatru se pomalo stavljalo i drva od jelke ili smrče. Mast se topila na vatri u kazanima, a čvarci su bili još ljepši kad im se na kraju topljenja dodavalo malo slatkog mlijeka. Dok su muški obrađivali svinje, žene bi na Riku nosile crijeva i drob i ispirale ih za krvavice, kobasice i sudžuk i pripremale objed: pitu burekušu, gulaš, kaurmu ... Pri objedu bi se i dobro popilo i dobro zapjevalo, a kad je domaćin pratio svoje goste, svakomu bi dao peku, čvaraka i kobasice ili krvavice da počaste svoje ukućane.

Domaćinstva su uvijek imala i svježije meso i svježija jaja. Stopanice su pravile vrlo ukusne pite od sira s jajima. Uz kajganu pekla se i coca. U njoj je bilo puno kukuruzova brašna, a malo mlijeka i malo jaja. Ručak je bio oko devet sati, užina oko dva sata, a večera kad se završe dnevni poslovi. Poslije užine obvezno je bio malo duži odmor. Mlađi su pjevali i šalili se, a stariji su znali kratko zaspati.

Za goveda i ovce, od kojih se dobivalo mlijeko, sir i mlado maslo, bilo je dovoljno sijena, kao i zob za konje, a za svinje kukuruza, tikava, repe, voća, hrastova žira, pa čak i koma od ispečene rakije. Kom se miješao s mekinjama ili brašnom. Zvali smo ga čop ili drop. Po kukuruzištima, vrtovima i njivama ljeti bi se plijevala i brala mlička i osat kao i druge trave koje smo životinjama, osobito svinjama, davali svježije, ili kuhane s malo brašna ili mekinja. Kokoši, guske, patke... danju su po dvorištima jele travu, gliste, skakavce te im je trebalo manje kukuruza ili pšenice. Sjeme žita bilo je naše vlastito, a sijala se i djetelina. Ona se skoro svakodnevno pomalo kosila i stoci davala.

Sve domaće životinje u kasnu jesen, tijekom zime i u rano proljeće puštane su na njive i u šume gdje je bilo trave, lišća, žira i voćnih ostataka. Ipak, o stoci se vodila briga, držalo ju se na oku, jer goveda i konji su znali jesti tuđe sijeno, a svinje, tražeći biljni korijen, znale su prekopati tuđu njivu. Stoku smo zvali blago, a svaka obitelj koja je imala više stoke, zemlje i šume, uživala je glas bogatije obitelji.

Uz trešnje ašlame, koje su od sveg voća prve sazrijevale, vrlo dobro su uspijevale razne vrste jabuka i krušaka koje su za zimu čuvane čitave u slami ili su sušene izrezane na kriške, a ukiseljene kruške zvali smo turšija. Imali smo i tri vrste šljiva: krupne, plave posavke, tamnoplave trnovače i bilice. Posavke smo sušili čitave, a od svih vrsta sušenog voća pravili smo kompot. Od svježih šljiva posavki pravio se pekmez. Mi djeca voljeli smo kriške kruha namazane pekmezom preko mladog kravljeg masla ili bez njega. Djeca su za pekmezom i plakala pa je odatle, vjerojatno, i nastao pojam pekmeziti, plakati.

Pi{e fra Stipo Mar~inkovi}

Majke su plačljivoj djeci govorile: «Ajde, ne pekmezi!» ili: «Pekmezu moj!» Po kruhu se mazala i svinjska mast (malo posoljena), a pravio se i džem od šipka.

Pred ulazom u našu kuću narasla je velika vinova loza. Ljeti nas je štitila od jakog sunca. Ispod nje smo sjedili, jeli, odmarali se, razgovarali ... Od divljih jabuka, kojih je bilo puno po šumama, pravilo se sirće, izuzetno dobro sredstvo za uklanjanje triglicerida i masti u krvi, što znači da je vrlo dobro za mršavljenje, te srčani i krvni tlak. Svugdje je bilo i oraha. S njima smo se kulali na taj način što smo na određenu daljinu u trokut postavili tri oraha i na njih četvrti. To se zvalo kula. Koliko je bilo sudionika, toliko je bilo kula ili koliko kula je bilo dogovoreno. Potom bismo najboljim orahom, putakom, pogađali kule. Oborene kule bile su onoga tko ih je oborio. Najteže je bilo oboriti zadnju kulu. Orasi su se postavljali i u redak. Redak bismo gađali putakom i koliko je tko oraha izbio iz retka, svi su bili njegovi. Kad bi se od šljiva pekla rakija, oko kotla su se okupljali ljubitelji kapljice i domaćinu stalno govorili da je tek ispečena šljivovica dobra, da je bolja nego ona prošlogodišnja i da je jaka k'o kuga.

Naša je obitelj bila prilično imućna, ali 1952. godine, kad je sestra Lucija imala tek dva mjeseca, mama je teško oboljela. Dok je kopajući po kiši kišobranom čuvala glavu, stradala joj je kičma i došlo je do teških komplikacija. Liječnik je bio uvjeren da je mama umrla. Tati je rekao da je ide pokopati. Na svu sreću, tata to nije htio učiniti. Iako tada nije bilo bolničkih kola, tata je uspio mamu odvesti u bolnicu u Banju Luku teretnim kamionom koji je prevozio drva. Poslao je brata Ivu da od naše kuće dovuče što više pokrivača u koje je umotao mamu i stavio je na kamion. Mama je do Banje Luke 34 km ležala na bukovim cjepanicama. Tata je uvijek sa zahvalnošću govorio da je mami medicinski puno pomogao liječnik Čukac, koji je tada radio u Banjoj Luci. Kad je mama iz duboke kome došla k sebi, prvo je pitala: «Kako je moja Luce?» Mama je potpuno ozdravila i živjela još četrdesetak godina, deset godina poslije tatine smrti. Da bi platio sve troškove bolnice, tata je morao prodati žito i sve životinje koje smo tada imali. Gledao sam kako nam poreznici odvođe i zadnju kravu, a nas je šestero djece bilo. Tata je bio prisiljen svako jutro na konju goniti tovar bukovih drva u Čaršiju poznatom kotorvaroškom pekaru Anti Juričeviću, da bi nama donio kruh i ostalo što je bilo potrebno. Neki ljudi bavili su se pčelarstvom, a ja znam jednog kojega smo zvali Juro medar.

Jedanput mi je na pijaci u Čaršiji prišao nepoznati čovjek i pitao me: «Fratre, smrdim li ja?» Odgovorio sam mu: «Ne!» Nekoliko puta me isto pitao, a ja sam mu svaki put negativno odgovorio. Napokon mi je počeo uzbuđeno govoriti: «E, vidiš, moj fratre! Ja sam ti bio teški plućni bolesnik. Teško sam disao. Nisam imao zraka. Boljelo me.

Imao sam TBC. Dugo sam bio u bolnici. Liječnici su me konačno otpustili iz bolnice. Poslali su me kući, vjerojatno da tamo umrem. Smrdio sam na desetke metara. Bježao sam od ljudi. Bilo mi je vrlo teško. Molio sam se Bogu da mi pomogne. I Bog mi je pomogao. Čuo sam od jedne stare žene što trebam raditi. Poslušao sam je. Svako jutro, natašte, barem pola sata prije bilo kakvog jela ili pića, popio sam po jednu čašu prave šljivovice, potom sam s bijelim lukom jeo na dimu osušenu slaninu, bila je čađava, a nakon toga pojeo sam nekoliko kašika pravog meda. I evo, vidite, ja sam potpuno zdrav».

Nastavit će se...

Za Novoselce i druge

Pjesnikinja nisam al'osjetih potrebu

da napišem sada evo riječ koju o svom Novom Selu, o rodnome kraju.

Rođena sam tu i djetinjstvo provela

bilo mi je lijepo i sve sam voljela.

U mislima svojim ja se rado vratim

do Vrbanje rijeke i poljana zlatnih.

Do izvora Studenca i sokaka moga,

škole u Zabrdi i Rokova groblja.

Do veselog društva, dragih prijatelja

ljetnih radova i zimskih pos'jela.

I ljubavi starih sjetim se nekada a i gimnazije Kotor Varoš grada.

To vrijeme je prošlo, neće se vratiti bilo mi je lijepo, nemam što žaliti.

Mislim da će mnogi sa mnom se složiti

da za nečim dobrim i ne treba žaliti.

Treba biti sretan, sjećati se toga I pričati o tome za života svoga.

I sad mi je dobro, hvala dragom Bogu

Novoselka

Imena i imendani

Umjetnici, osobito slikari i kipari, odavna se i uvijek iznovice trude pokazati ljepotu i skladnost Adama i Eve, njihovu rajsku nagost, mladenačku svježinu i polet pred mogućnošću novog života. Prikazuju ih kao ljude koji zrače životom, imaju idealna i u svemu harmonična tijela. Adam i Eva ljudi su nutarnjeg sklada. Njihova uklopljenost u rajski okoliš prožeta je uzajamnim suglasjem te sigurnošću i mirom. No to nije sve. Stavljeni pred kušnju zakazali su i vlastitim padom povukli za sobom svijet u kojem su živjeli, svima namrli trpljenje. Moraju napustiti rajsko blaženstvo izgubili su nevinost. Sebično su posegnuli za plodovima drveta spoznaje, samovlasno su sebi pokušali prigrabiti i prisvojiti ono što su imali dobiti na dar. Nisu više neporočni!

U Adamu i Evi čovjek susreće samoga sebe. On je biće s imenom, pozvano na velike stvari, ali se prema tome pozvanju ne postavlja pravilno, zakazuje i pada u nemilost. „Grešni pad“, „prvi“ ili, kako tradicionalno kažemo, „istočni grijeh“, (jasnije bi bilo reći: „izvorni“, onaj koji „istječe“ od praroditelja), događa se u svakome čovjekovu životu. Izgon iz raja, gubitak neporočnosti, osjećaj izgubljenosti mučni su proživljaji čovjekove egzistencije. Čovjek dapače i

svijet doživljava kao neprijatelja, a rad kao mučno breme.

U cijelome Starom zavjetu Adam se više ne spomi-nje. Ali se zato u Svetom pismu Novoga zavjeta spominje „novi Adam“, Isus Krist. On je poslušnošću „do smrti na križu“ poravnao djelo neposlušnosti „staroga Adama“. Teologija govori i o „novoj Evi“, Mariji i, još dalje, da je ta nova Eva – Crkva, „roditeljica“ plodova novoga života. Nova Eva-Crkva iznovice rađa, preporođa čovjeka. A drvo spoznaje sad je drvo života – križ. Imena Adama i Eve prepuna su duhovnog sadržaja, poruke; podsjećaju da je svaki čovjek, iako obilježen slabošću grijeha, pozvan na trajni unu-trašnji preporod, na povratak u Eden. Spomendan je Adama i Eve 24. prosinca, neposredno uoči Božića. To nije slučajno, jer se želi naglasiti: stari, smrtni Adam je prošlost, jer se novi Adam, Krist, upravo rađa.

Adela je kratica od Adelheid. Ime je složeno od dviju starovisokonjemačkih riječi: adal (adel) – plemenit, otmjen i heit-osoba, stas, rod. Dakle, ona koja je plemenita roda. Inačice su imena Ada, Adelka, Aida, Dela, Delka, Ela, Laida...I poznato ime Heidi iz dječje literature švicarske spisateljice Johanne Spyri, kratica je od Adelheid. Ime je k nama došlo od Nijemaca.

Sveta Adela (Adelheid) živjela je od godine 931. do 999. Bila je kćer burgundskoga kralja Rudolfa 2 i žena rimsko-njemačkog cara Otona I. Život joj je od djetinjstva bio povezan sa sudbinama kraljeva i careva, njihovim usponima i padovima. Podigla je više samostana i crkava. Na dvoru je poticala izobrazbu žena, a u zemlji razvijala umjetnost i znanost. Kad je Oton I. umro u Italiji, ona je regent sinu Otonu 3. Ostavila je političke i dinastijske borbe i sklonila se u samostan Selz u Alzasu, koji je bila sama ustanovila. Karakteristika je njezina života „krepost nad krepostima“ – diskrecija i odlučna usmjerenost Bogu. Umrula je i pokopana u samostanu Selz. U kalendaru se slavi 16. prosinca. U našim crkvama jedva da ćemo naći njezin lik. Prikazana je na jednom vitraju osječke katedrale, koji je svojedobno darovala Osječanka Adela Neuman. Sveticu obično prikazuju s carskom krunom kako dijeli milostinju, katkada i s lađicom koja podsjeća na njezin bijeg iz tamnice.

Nastavit će se...

Nacionalni park Brijuni

Brijuni su otočna skupina pred zapadnom obalom Istre, čiji je najljepši dio 1983. godine proglašen Nacionalnim parkom. Od Pule su udaljeni oko 6 km, a dijeli ih Fažanski kanal kroz koji svako-dnevno iz luke Fažana, vozi brod za Brijune. Brijunsko se otočje sastoji od 2 veća otoka - Veliki i Mali Brijun, te 13 manjih otočića vrlo razvedene obale, koji su bili naseljeni od prapovijesti. Otoci su poznati po vrlo blagoj klimi pa je vegetacija iznimno bujna, a područje nacionalnog parka zasađeno je tropskim biljkama koje tvore posebno uređene aleje, parkove i perivoje. Zoološki vrt na Brijunima je otvorenog tipa pa životinje slobodno šecu otokom, a postoji i safari park. Od sportova Brijuni nude zaista sve: jahanje, golf, tenis, jedrenje, wind surfing, najam bicikala i čamaca, ronjenje, a gostima su na raspolaganju brojni sportski tereni, igrališta i dvorane.

Dužina obalne linije svih otoka iznosi čak 46,8km. Obale su većinom niske i kamenite ali lako pristupačne zbog horizontalne slojevitosti stijena, a u nekim uvalama mjestimično ima šljunka i pijeska. Zbog svojih prirodnih obilježja Brijuni su proglašeni Nacionalnim parkom, površine 3000 hektara, jer je njegovim granicama obuhvaćeno i okolno more.

Obradom nekada poljoprivrednih površina i krčenjem dijela šumskih površina te njihovim oblikovanjem u pejzažne parkove s prostranim otvorenim travnjacima stvoren je prekrasan krajolik jedinstven na hrvatskoj obali Jadrana. Od autohtonih prirodnih vrije-

dnosti Brijuna treba istaknuti njihov biljni pokrov – prava sredozemna zajednica hrasta crnike i makije – pojedina stabla crnike visoka su do 15 m, promjera do 60 cm, a zelenika i planika dosežu 12 m i promjer do 30 cm. Na Velom Brijunu stvoren je zanimljiv pejzažni park, uz domaće i unesenim vrstama – libanonskim cedrovima, palama, bambusima i eukaliptusima.

Životinjski svijet na brijunskim otocima, posebno na Velikom Brijunu pored autohtonih životinja obogaćen je i mnogobrojnim unesenim vrstama koje nisu svojstvene ovom staništu, ali su se dobro aklimatizirale zahvaljujući idealnim mikroklimatskim uvjetima. Na pašnjacima Velog Brijuna posjetoci mogu promatrati unesenu divljač: jelene, muflone, fazane i paunove. U ograđenom prostoru smješten je raznolik životinjski svijet. Brijuni su prvorazredan i kulturno-povijesni prostor – od srednjeg neolitika do

danas čovjek je ondje boravio i ostavljao tragove svog života. Zanimljiv i bogat rimski i bizantski povijesni sadržaj.

Klima je na Brijunima blaga, mediteranska s mnogo sunca i topline i s dosta vlage u zraku, što omogućuje bujnu vegetaciju i ugodan boravak na otočju. Zimi je prosječna temperatura zraka 6,3, u proljeće 12,2, ljeti 22,2, dok u jesen iznosi 14,8 stupnjeva Celzijevih. Temperatura mora kreće se ljeti od 22 do 25, a temperatura zraka oko 23 stupnja Celzijevih.

Na Brijunima su pronađene i neke vrste biljaka koje su zaštićene i spadaju u skupinu posebno ugroženih vrsta, kojima se ovdje pridaje poseban značaj. Uz sve prirodne blagodati otoka, možete uživati i u dobroj organizaciji sportova, aktivnosti i zapravo sve što poželite, na Brijunima je moguće ostvariti, kako to najbolje znaju mnoge slavne ličnosti koje su posjetile ovaj predivan otok.

Na Brijunima još jedna atrakcija je električni autić, koji je nekad služio igračima golfa, a danas je prijevozno sredstvo za VIP goste i za sve one koji se ne žele umarati u potrazi za usamljenim plažama na otoku.

Na otoku Mali Brijun najljepše su plaže u kojim možete uživati u kristalno čistom moru i u sjeni stoljetnih borova. Izaberite neku od mnogih pitomih uvala i jednostavno uživajte! Na relativno malom otočju, površine nešto veće od 7 km², evidentirano je stotinjak lokaliteta i objekata arheoloških i kulturno-povijesnih vrijednosti koji obuhvaćaju razdoblje od prvog neolitskog naselja poluzemunica u zaljevu Soline do stvaranja mondenog ljetovališta i lječilišta početkom proteklog stoljeća te predsjedničke rezidencije koju su tijekom 25 godina (1954.-1979.) pohodili državnici čak trećine zemalja diljem svijeta.

Ovako sažet životopis otoka koji pomno čuva tragove pet tisućljeća ljudskog djelo-

vanja, čini legendu o nje-govom postanku stvarnom, a dolaskom na otok pred nama se u jedinstvenom skladu flore, faune i baštine otvara djelić iskonskog Raja, izniman spoj u tirkizno-modro more utonulog uvijek zelenog otočja čije su uvale i brežuljci prošarani životnom bjelinom istarskog kamena.

Sredinom prošlog stoljeća kad se nad hotelima slegнула prašina prolaznosti i ratnih razaranja Josip Broz im je odlučio vratiti staro blještavilo i glamur. Gastronomski i enološki znalci osmislili su delicije primjerenije novijem dobu i probranom ukusu svjetske elite koja je posjećivala Brijune.

Danas, na početku novog tisućljeća ugostiteljska ponuda na Brijunima teži novim trendovima u uživanju hrane i pića a prostori na kojima se pripremaju i poslužuju jela poveznica su sa bogatom prošlošću. Iako su se kulinarska umijeća i kultura hrane i pića mijenjali kroz povijest i danas u nekim odabranim prilikama ponekim jelom pripremljenim po recepturi iz bogate Brijunske povijesti probudimo maštu posjetitelja.

Da je sve ovo ovako lijepo možemo priupitati našega fra Marka koji je ovog ljeta imao priliku obići i upoznati ovo prekrasno mjesto.

Preuzeto sa interneta

Piše: fra Juro Marinković

Prostata

Pitanje: Moj muž će uskoro navršiti 60 godina života, dosad je bio uvijek zdrav i ne želi nikako na bilo kakve preglede kod liječnika. Međutim ja se bojim za njega, jer je isto tako bilo sa našim rođakom a prije nekoliko tjedana mu je otkriven rak prostate. Što Vi kažete na ovako ponašanje moga muža? On je oduševljen Vašim člancima u Hrvatskom vjesniku i uvjerena sam da će poslušati Vaš savjet P. K. NSW.

Odgovor: Žene imaju dobar osjećaj za zdravlje, ne samo za svoje osobno nego i za svoga muža, partnera i svoju djecu. Ja često doživim da mnogi muškarci dođu meni ali isto tako i liječniku tek kada su u teškoj zdravstvenoj situaciji. Većina muškaraca koji su preko 50. godine života osjeća se dobro i zdravo i ne žele iz raznih razloga ići liječniku. To nosi sa sobom velike rizike: Svaka opasna bolest ili tumor što se prije otkrije lakše se liječi, postoji veća šansa da će se pacijentu pomoći.

Zato je vrlo važno da se muškarci poslije 45. godine života svake dvije godine podvrgnu liječničkom pregledu. Osobito je važno da se svake dvije godine pregledaju zdravstvena stanja životnih funkcija organizma. U prvom redu se moraju pregledati srce, krvni sudovi, izmjena tvari u tijelu, pluća, jetra, bubrezi, mokraćni mjehur, crijeva, koža, kosti (osteoporoza) i prostata. Preporučuje se da se poslije 45. godine životne dobi svake godine pregledaju prostata, crijeva, koža, kosti a svi ostali organi svake dvije godine. Osim toga ja bih ovdje naglasio da ovo osobito

trebaju i moraju činiti muškarci čiji su roditelji umrli od teških bolesti. Teško je razumjeti da se 80 posto muškaraca ne drži ovih preporuka i propisa. Ja bih preporučio Vašem mužu i svim muškarcima poslije 45. godine života: Idite na redovite preglede iako se osjećate zdravim.

Nemojte se igrati sa svojim životom i zdravljem. Navodim ovdje jedan moj doživljaj: Prije godinu dana je moj prijatelj liječnik nabavio za svoju praksu najmoderniji aparat koji pregleda čitav organizam. On je praktični vjernik, djeca su bila kod mene ministranti, pozvao je mene da mu blagoslovim ovaj najnoviji medicinski aparat. Kad sam blagoslovio aparat uz prisutnost još nekoliko liječnika, poznanika i prijatelja, predložio sam u šali da upravo nas dvojica, liječnik koji je nabavio medicinski aparat i ja, budemo prvi koje će ovaj aparat pregledati. On mi je rekao da ja mogu ali njemu nije potrebno jer nikada u životu nije bio bolestan. Moj je uvjet ipak bio, ako se ja pre-gledam onda mora i on. On je pristao i ja sam ušao u aparat, koji je pokazao da sam potpuno zdrav. Poslije mene ušao je liječnik. Njegovi nalazi su bili šokirajući. U lijevom bubregu je bio zloćudni tumor. Već slijedeći dana je operiran i izvađen mu je bubreg.

Pitanje: Muž i ja smo došli iz domovine prije nekoliko desetljeća u Australiju. Život je bio težak i ponekada nesnošljiv. Bez vjere u Boga i skladnog braka i obitelji vjerojatno ne bi postigli ovo što imamo. Djeca su se razišla a mi uživamo u blagodati što smo sa Božjom pomoći i našim trudom stekli. Nažalost, nismo nikada u životu

otišli negdje na putovanje, osim u rodni kraj. Sada bi mogli putovati i uživati u prirodi i raznim krajevima naše Hrvatske i čitavog svijeta. Ali moj muž, koji je jako dobar čovjek, ne želi putovati. On čita redovito Vaše članke i možda ćete ga Vi pokrenuti. Unaprijed zahvalna A. B. iz Australije.

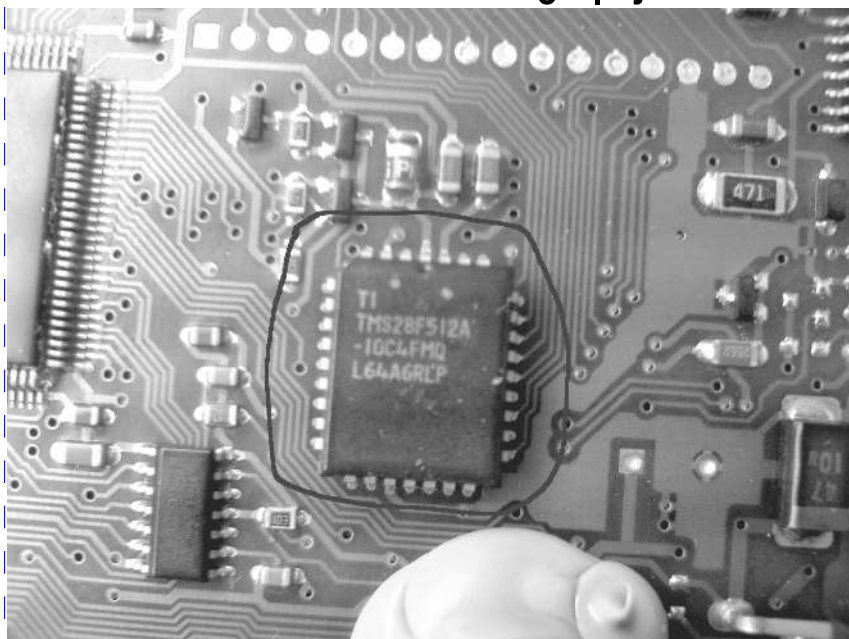
Odgovor: Bog je stvorio svijet i njegove ljepote zbog čovjeka a ne zbog sebe. Čovjekova dužnost je da ovaj svijet svojim radom i djelima mijenja i usavršava a u isto vrijeme da se divi Božjim ljepotama. Vi i Vaš muž ste, kako pišete, svojim dugotrajnim i teškim radom mnogo pridonijeli promjeni svijeta. Zaslužili ste da se sada dobro odmorite i uživete u plodovima svoga dugotrajna i naporna rada. Dobro bi bilo da prođete uzduž i poprijeko našom lijepom Hrvatskom ali da obidete i druge krajeve svijeta. Tako ćete biti neprestano u pokretu, osvježiti ćete dušu i tijelo a osim toga, mnogo ćete naučiti i vidjeti mnogobrojna djela Božjih i ljudskih ruku. Već je poznati crkveni naučitelj i biskup sv. Augustin (354. – 430.) napisao: "Svijet je jedna velika knjiga. Tko ne putuje svijetom vidi i čita samo jednu stranicu ove knjige".

Nastavit će se...

Ra~unala zaga|uju kao i zrakoplovi

Više od milijardu računala na svijetu sudjeluje u emisiji ugljičnog dioksida s dva posto, a toliko pridonosi i zračni promet, pokazuje istraživanje organizacije za očuvanje okoliša. Global Action Plan, organizacija koja se bavi istraživanjem utjecaja na okoliš, predstavljajući u ponedjeljak rezultate svoga istraživanja kritizirala je način korištenja računala u poduzećima.

Korištenje informatičke tehnologije u poduzećima do te je mjere neučinkovito da se kupuje brojna oprema ne pazeći pritom na potrošnju energije, priopćila je organizacija.

Server srednje veličine utječe na okoliš poput prosječnog sportskog terena, navedeno je u zaključcima istraživanja. Organizacija je podsjetila da je 1980., uoči uvođenja računala, u uredima na cijelom svijetu na godinu trošeno oko 70 milijuna tona papira, dok se nakon 1997. potrošnja papira udvostručila i iznosi više od 150 milijuna tona.

Osim toga, sektor informatičke tehnologije raste mnogo brže nego zračni promet. 2006. u Velikoj Britaniji prodano je 48 posto više kapaciteta za pohranu podataka nego godinu dana ranije, dok se u istom vremenu broj putnika u zračnom prometu povećao tek za tri posto. Organizacija je istraživala informiranost zaposlenika u tvrtkama o utjecaju njihova posla na okoliš. Dok je više od polovice ispitanika znalo da njihov rad utječe na okoliš, devedeset posto njih nije znalo kolika je stopa proizvodnje

ugljičnog dioksida u njihovu poduzeću.

Zlato iz sme}a

Iz elektronskog otpada poput mikročipova, u kojima se nalaze zanemarive količine plemenitih metala, poduzetnici reciklatori iskopali su tone zlata.

Iako je količina zlata u svakom pojedinom komadu otpada minorna, količina odbačene elektronike je golema pa se potraga za zlatom ipak isplati. Zahvaljujući modernoj tehnologiji mnoge tvrtke za recikliranje izvlače dragocjene metale. Primjerice, prema pisanju lista *Il Messaggero*, jedna tvornica u gradu Arezzu, u Italiji, dobiva otpad iz različitih dijelova svijeta i izvlači iz njega zlato, srebro i druge dragocjene elemente. Predmeti koji donose dragocjene metale uključuju fotografski papir, staniol, mikročipove, odbačene kamere, kompjutore i druga elektronska pomagala. *Il Messaggero* izvještuje da ova tvornica sama obnovi godišnje u prosjeku oko 120 tona zlata, 200 tona srebra, 4 tone paladija, jednu tonu platine, 100 kilograma rodija i male količine iridija i rutenija.

Preuzeto: www.ekologija.net

Kocke s bananama

Tijesto:

6 žumanaca, 7 žlica šećera, 6 žlica brašna, 4 žlice mljevenih oraha, 1 mala žlica ulja, 1/2 praška za pecivo, snijeg od 6 bjelanjaka.

Pjenasto umutite žumanca sa šećerom, dodajte orahe, ulje, brašno pomiješano s praškom za pecivo i na kraju lagano umiješajte bjelanjke. Pecite na 180 Celzijevih stupnjeva oko 25 minuta.

Krema:

4 žumanca, 6 dl mlijeka, 2 pudinga od vanilije, 8 žlica šećera, 20 dag margarina.

uputa za pripremu:

Žumanca, šećer i puding pomiješajte s malo mlijeka i ukuhajte u preostalo mlijeko. Kad se ohladi dodajte margarin. Na biskvit stavite pola kreme pa posložite na kolutiće narezane 4 banane, koje ste prethodno nakapali sokom od limuna da ne potamne. Preko banana stavite ostatak kreme, a na kremu 2 dl tučenog slatkog vrhnja. Kolač se još može posuti i čokoladnim mrvicama.

Kolač od kokosa i ananasa

Sastojci:

1 šalica šećera
3 šalice brašna
1 žličica praška za pecivo
1,5 šalice ulja
1 šalica kokosovog brašna
1 šalica nasjeckanog ananasa
1/2 žličice soli
4 jaja

Uputa za pripremu:

1. Pomiješajte sve sastojke i umutite na najmanjoj brzini s električnim mikserom.
2. Dobivenu smjesu izlijte u namašćeni kalup i pecite 35 minuta na 180 stupnja C.
3. Zabodite čačalicu i ako iziđe čista kolač je gotov.

prof. Bruni Ljubezu je pripremio ove zanimljive informacije o Jajcu i okolici.

Da je bosanska kraljica Marija (prije udaje zvala se Jelena), kći smederevskog despota Lazarevića donijela u Jajce kosti sv. Luke Evangeliste, koje je njezin otac otkupio od Turaka. Kostu su bile smještene u tornju crkve sv. Marije, koji je od tada prozvan Tornjem sv. Luke.

Da se Varoš nazvao po kovačima željeza. U srednjovjekovnim gradovima, u prigradskim naseljima radile su zanatlije, među njima kovači, potkivači, limari... Ta su mala naselja nazivana Varoš, što znači na mađarskom mali grad.

Da je Sultan Fatih na Varošnicama lijevao topove da tuče Jajce. Topove nije mogao dovući sa sobom, jer nije bilo cesta. Topove nije upotrijebio, jer je stigao neki glas iz Carigrada da se hitno vrati. Kažu, topove je bacio u rijeku i digao logor. Od tada se ova lokacija zove Varošnice.

Da se za Kravlje kože priča ovako: Bila neka baba koja je Turcima odala, otkud branitelji dobiju vodu u tvrđavu, jer jedna žila prolazi upravo ispod nje. Baba je izdala, a za nagradu je tražila "zemlje koliko može obuhvatiti jedna kravlja koža". Sultan je to odobrio, a baba je kožu izrezala na kajase i obuhvatila velik dio zemlje, koja se tako nazvala. To, razumije se, nije istina. Ovaj je motiv uzet iz starih epova Ilijade i Odiseje. Ipak, Kravlje kože stoje kako stoje. Da je isto tako priča kako je kralj pobjegao pred turskom navalom iz grada, tako što je naopako potkovao konje. To je stara, stara priča.

Da je na mjestu gdje se danas nalazi Robna kuća u Srednjem vijeku bio franjevački samostan. Zato se gornja kapija nazvala Papaz-kapija, jer su Turci katoličke svećenike pogrdno nazivali papazima.

Da je fra Stipan Margitić sebe nazivao Jajčanin, jer je bio iz Jajca, vrlo obrazovan i samoprijegoran fratar, koji se zauzimao za stvaranjem književnog jezika, napisao "Izpovid karstjanska", sa mnogo savjeta iz praktičnog života. Prvi put je izašla iz tiska 1701., a poslije je doživjela mnogo izdanja. Bila je u narodu omiljena i nazivana je "Stipanušom".

Da je Klimenta nazvana po crkvi sv. Klimenta, koja je podignuta još u 11. stoljeću. Sv. Kliment je bio zaštitnik domaćih životinja – blaga, pa se u narodu prozvao Blago.

Da je crkva sv. Ive u Podmilačju podignuta još u 14. stoljeću, vjerojatno na poticaj svećenika Ivana Nijemca, koji je ovdje propovijedao kršćanstvo.

Da su Bungići, Lovrenovići, Stipići, Bojčetići, Pranjke prije 500 godina bili u takvom srodstvu, da se nisu mogli međusobno ženiti,

Da su fratri u Srednjem vijeku na Plivi, ispred donje kapije držali leprozorij (smještaj za oboljele od kuge) i da nitko bolestan nije smio ući u grad,

Da je jedna od najstarijih katoličkih župa u Bosni bila župa u Pugarju u selu Melina. Tu se nalazila crkva sv. Kuzme i Damjana, koju u svojoj povelji 1244. godine spominje hrvatsko-ugarski kralj Bela IV. kao jednu od najstarijih crkava u Bosni.

Da su Divičani nazvani po samostanu časnih sestara uršulinki, koje je narod u srednjem vijeku nazivao duvnama ili divicama.

Da je u Jajcu rođen hrvatski pjesnik Nikola Šop (1904. -1982.)? Napisao je Pjesme siromašnoga sina, Isus i moja sjena, Tajanstvena prela, Za kasnim stolom i druge zbirke pjesama.

Da se Donji Vakuf prije dolaska Turaka zvao Novosel, a Gornji Vakuf Uskoplje (usko polje).

Da je kapetan Vinca u borbi protiv Turaka bio Petar Keglević, kasnije kapetan Jajca, pa je po padu našega grada postao hrvatski ban.

Da u Splitu postoji Hrvojeva kula, koju je podigao Hrvoje Vukčić Hrvatinić, osnivač Jajca i gospodar velikog dijela Bosne i Dalmacije. Bio je i "herceg od Spljeta".

Da je Predrag Vranicki, hrvatski filozof i povjesničar, sveučilišni profesor (rođen 1922.) polazio osnovnu školu u Jajcu, jer mu je otac ovdje radio kao veterinar.

HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR

Mujo i Haso na granici, a u gepeku voze ukradene mobilne telefone. Carinik:
Imate li što prijaviti za carinjenje?
Ma jok bolan.
U tom momentu zazvoni jedan mobilni iz gepeka, a Mujo će, kao iz topa:
Haso, pogodi koje mi uvo zvoni!?

Pitaju Škotlandanina, što će mu sin studirati kada završi srednju školu. Postat će liječnik, ponosno će on. Već je počeo skupljati časopise, koje će staviti u svoju čekaonicu da mu se pacijenti zabavljaju

Kaže Mujo Hasi: 'Namjeravao sam otputovati u Englesku, ali sam odustao.'
'Zašto?' pita ga Haso.
'Tamo voze lijevom stranom ceste. Probao sam vježbati od Tuzle do Zenice, skoro me ubili!'

Hodaju dva studenta ulicom, kad jedan upita drugoga:
- Stari, hoćemo na predavanje ili na kavu?
- Bacit ćemo novčić. Ako ostane u zraku idemo na predavanje.

Razveo se Mujo od Fate i sudac čita presudu:

- Sud je odlučio Fati dodijeliti alimentaciju od 300 KM.

Mujo će:

- Lijepo od vas, ako treba i ja ću nešto dodati.

Zakasnio Ivica u školu i učiteljica ga pita koji je razlog njegovog kašnjenja, a Ivica će:

- Učiteljice, vi ste nas naučili da moramo poštovati znakove.

- Pa da, ali kakve to veze ima?

- Na jednom je pisalo: uspori, škola.

Plavuša peca ribu pola sata, a riba ni da trzne. U tom času nailazi ribočuvar i kaže plavuši: "Oprostite gospođice, ali ovdje možete pecati samo s dozvolom!"

Na to će plavuša:

"Joj, baš sam glupa, čitavo vrijeme pokušavam sa glistama".

Zašto ste motikom razbili izlog pekare?

- Zato jer su me učili da nema kruha bez motike!

Kamion se bliži nadvožnjaku i Haso odjednom naglo zakoči.
-Što ne valja?, upita Mujo.
- Mogu proći samo kamioni visoko 3.20 , a naš je visok 3.60.
Mujo se osvrne oko sebi i kaže:
- Samo ti vozi, vidiš da okolo nema policije

Kako se zove slovenski poglavica?
Vinjetu!

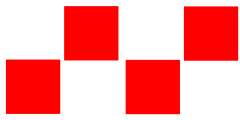
Policajac zaustavlja vozača koji je prebrzo vozio. -Ali, gospodine- započe vozač -mogu objasniti. -Ušutite- reče policajac -sačekat ćete u postaji dok ne dođe načelnik. -Ali, gospodine, samo sam želio reći... -A ja sam vam rekao da ušutite. Uđite u postaju! Nakon nekoliko sati policajac reče vozaču: - Imate sreće što se danas udaje načelnikova k'erka. Bit će raspoložen kada se vrati. - Ne bih rekao, ja sam mladoženja...

Pas je zaista čovjekov najbolji prijatelj. Ako ne vjerujete pokušajte sljedeći eksperiment:
- Stavite psa i ženu u gepek automobila i ostavite ih zaključane jedan sat... Kada otvorite gepek - tko će vam se iskreno obradovati?

HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR HUMOR

HUMOR

Nema raja bez rodnoga kraja!

